

มูลบทบรรพกิจ
วาทินิติก
อักษรประโยค
ตั้งโยคพิธาน, ไวพจน์พิจารณา
พิศาดการันต์

รวม ๕ เรื่อง ด้วยกัน

ราคาเล่มละ ๖ บาท

โรงพิมพ์คราว แรก

ณ กรุงเทพมหานคร

ที่โรงพิมพ์บ้านหลวงอินทร มณฑล

ที่บางลำภู ตำบลบ้านเมย

จุลศักราช ๑๒๔๕

๑ หนังสือไทที่ตีพิมพ์เสร็จแล้ว มีชาย ที่โรงพิมพ์ไ้วัด บาง
ลำภูล่าง ที่ บ้าน หลวงอินทร มนต์วี คือ

ฯ

ทิววงษ์ พระมโหสถ นิราศสุพรรณ
ยุชฌัน ศรีทนต์ไชย นิราศประหมประโทน
โม่ง ป้า สุภา ลัทธอนเล็ก ลัพ ลัทธอน พระสุทนต์
จันทราฎ นิทาน กะต่ายชาหัก แพะ ตา บอด
พ่อ ม่าย สอน ลูก พระมณีวิสุตียง ประคน ขรรณ
พระแก่นจันทน์ นก ยุงทอง ทนไนไชย บัญญัติ

๑ หนังสือไทอื่นอันมีชาย ที่โรงพิมพ์ ไ้วัด บาง ลำภูล่าง
กะเซม แซกตั้ง วาน เส่าซังซ้า ที่ ถนน บำรุงเมือง ที่ห้าง
นายยิ้มเคียงวัดเกาะ แม่เปรม อยู่วัดเกาะ ริมลำเพง แม่เปี่ยม
อยู่หน้าบ้านพระยากระสาปน แม่กลิ่น อยู่เรือนแพเหนือ บางคอ
แหลมไ้โรงเลื่อยไม้

ฯ

๑ อนึ่งถ้าลูกค้าพานิชจะซื้อหนังสือต่าง ๆ ที่เราลงพิมพ์
ไว้แล้วนั้น ควรละมาก ถึงอย่างละร้อยเล่ม จึงจะแถม
ให้ร้อยละยี่สิบเล่ม ภอผู้ขายนั้นจะได้กำไรบ้าง

ฯ

๑ ขอแจ้ง ความรู้ให้ ทักกัน

ฯ

๑ หมอฝรั่งชื่อ เคนสะ มาจากโรงเรียนยูในเวอลิตต์ประเทศ
เคนมาก ทั้ง วิชา คนไข้ อยู่ที่ บ้าน กงซูล เคนมาก หลัง ห้างมุลเดอ
แอนไมสเนอ ห้าง น้ำหวาน วิชา วิชา โรคต่างๆ แล เบา หูตา
ข้าพเจ้าจะ วิชา วิชาให้หาย ทงสิ้น ถ้าใคร จะ มา หา ก็เชิญมาใน
เวลาตั้งแต่ สามโมงเช้า จนถึง ตีเที่ยง ข้าพเจ้าจะ อยู่บ้าน ตาม เวลา
ก็ วิชาคนนั้นเสมอ

๑ คุรุมนัสคุรุคักราช ๑๒๔๔ คุรุวงศ์วังจนะระ อาสยุม
มาศ ฐุณณปั๊กษเทระสึ ทิถัพพุมวาร บริเนทกาด กำหนด
พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระปรมินทรมหา
จุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จออกณ
พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระเจ้าน้องยาเธอ พระ
องค์เจ้าทิศวรกุมาร กรมหมื่นมณฑลพระกฤษฎาว่า แบบ
สถอนหนังสือไทย ที่ ๑ มุลบทบรรพกิจ ที่ ๒
วาหนิตินิกร ที่ ๓ อักษรประโยค ที่ ๔ สังโยคพิธาน
ไวยพจน์พิจารณา ที่ ๕ พิศาลการันต์ รวม ๕ เรื่อง

ซึ่ง พระยาศรีสุนทรโวหาร คิคจัตเรียบ เรียง ขึ้นไว้
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ตีพิมพ์ในโรงพิมพ์
หลวง ๒๐๐๐ ฉบับ ตั้งแต่ณวัน พุทธ เดือน ยี่ แรม
สอง ค่ำ ปีมะแมตรีศก คักราช ๑๒๓๓ ได้จ่ายใช้
ราชการในกรุง แด่จ่ายไปหัวเมืองบ้าง บัดนี้หนังสือ
แบบสอน นั้น ก็จวนหมดสิ้นแล้ว ข้าพระพุทธเจ้า
ขอรับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต เพื่อจะได้
ตีพิมพ์ หนังสือ ฉบับ สอนเพิ่มเติมขึ้นไว้ ให้ภอแก่คน
ที่จะเล่าเรียนต่อไป จึงมี พระบรมราชโองการโปรด
เกล้าฯ ทรง อนุญาต พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์
เจ้าทิศวรกุมาร ให้ให้หลวง อินทร มนตรี ลงพิมพ์
หนังสือ แบบ สอน คราวนี้ ๑๐๐๐ ฉบับ ที่โรงพิมพ์
หลวง อินทร มนตรี แต่ณวัน ศุกร เดือน สิบเอ็ด ขึ้น
สิบห้า ค่ำ ปีมะเมีย จัตวาศก คักราช ๑๒๔๔ ๖

“ บานพแนกเดิม ดังนี้ ”

๐ ศุภมัสดุ ศักราช ๑๒๓๓ เอฟะลังวิจ ณะ
มฤคศิรมาศกาฬปักษ ทุศยติถีพุทธวารวริเขต กาลกำหนด
พระบาท สมเด็จพระ ปรมินทรมหา จุฬาลงกรณ เสด็จเข้าอยู่

หัว เสด็จ ออกณ พระที่นั่ง เก่ง ราชฤดี พระบรม
 ราชวงษานุวงศ์ แล ข้า ราชการ เข้า เมืองบาท บงกช
 มาศโตย ลำดับ พระเจ้า ราชวรวงษ เธอ กรมหมื่น อักษร
 ศาสนโสภณ ให้นำ ต้น ระเบียบ แบบ สอน หนังสือ ไทย ที่ ๑
 ชื่อ มุขบท บรรพกิจ ที่ ๒ ชื่อ วาหนิตินิกร ที่ ๓ ชื่อ
 อักษร ประโยค ที่ ๔ ชื่อ สังโยคพิธาน ที่ ๕ ชื่อ พิ
 ศาสดการันต์ ๕ เรื่องนี้ ขึ้นทุกเกล้า ๑ ถวาย จึง
 มีพระ บรม ราชโองการโปรดเกล้า ๑ ให้พระเจ้า ราชวร
 วงษ เธอ กรมหมื่น อักษร ศาสนโสภณ ลงพิมพ์ที่ โรง
 พิมพ์หลวง ในพระ บรมหา ราชวัง ๒๐๐๐ ระเบียบ
 เพื่อไว้สำหรับเป็น แบบ ให้กุลบุตร คึก ษา เรียบ หนังสือ
 ไทย เป็นเครื่อง เรื่องปัญญา ให้ได้ความฉลาด ร
 ู้ใช้อักษร แด่ไม้เอกโท ให้ถูกถนัด ชำ นาญ ชัดเจน กว้าง
 ขวาง เป็นคุณ แก่ ราช การ ลือไป ๗

๐ แบบสอนในโรงสกุศลหลวง ๕ เรื่อง ๗

ที่ ๑ มุขบทบรรพกิจ

ที่ ๒ วาหนิตินิกร

ที่ ๓ อักษรประโยค

ที่ ๔ สังโยคพินิต

ไว้พจน์พิจารณา

ที่ ๕ พินิตการันต์

๐ ชื่อตัวอักษรนี้ซ้ำกัน ๖๖

ข	ขันธ์	ฅ	เจริญ
ช	เชตร	ณ	คุณ
ค	คิต	ด	เดช
ค	กัณฐา	ต	ตรา
ฌ	ระฆัง	ถ	ถวิล
ช	ชื่อ	ท	ท่าน
ฌ	ฌาน	ธ	ธอ
ญ	ญาติ	น	นิล
ฎ	ระฎา	พ	พิน
ฎ	ภักฎ	ภ	ภรรยา
ฐ	ถันฐาน	บ	บิน บด
ท	ไพเราะวิย	ร	รักษา
		ถ	วิชาศ
		พ	บาฬี

“ โคตง คำ นมัสการ ”

- ๐ หลวง ธาร ปราเสริฐ น้อย นาม เต็ม
 คิต จัต จำแนก เต็ม ต่อ ตั้ง
 ไท พร่อง บราช เญย เสริม แห่มใส่ เทอญ พ่อ
 ตั้น แท่นโม ทั้ง หมู่ไม้เอกไท ว่าจะ
- ๐ ระบิณ ระบอบนี้ นาม สฤษดิ์
 มุลบท บรรพกิจ ประกอบ ถ้อย
 ลำหรับ ผีก สอน คิศย แรก เริ่ม เรือน ฤ
 จง พ่อ หนู น้อย น้อย เด่า อ้อ อำน จำ
- ๐ เอก องค์ ทรง ภาคย์ พัน พรวณา
 พระ เบิก บง กษ บาน คดี คล้อย
 ปวง ลัทธิ เสพย นิทรา เตือน ตื่น
 ธรรม บาท พระ นั้น ธร้อย เทวติเคียร ว่าจะ
- ๐ ดวง เตี่ยว โอภาษ พัน พันทิวา กรเฮย
 บาน เบิก บง กษ คลา คดี คล้อย
 เตือน ลัทธิ ธรรม นิทรา ไส ผ่อง ภัคร์ แย
 บัวบาท วรรณ ธร้อย เทวติเกล้ำ เภา เกษม

๐ ประนต บทเทศ เบื้อง

บัว บุษบ

สมเด็จ พระ สัมพุทธ

ภากย์ พัน

จุฬาลงกรณ์ พิสุทธิ

เท เวศร์

พระ ถ่วง พระ ถัม ถั้น

โลกย์ แล้ว เถอ เถลี่ยว

วระ

๐ วา จั กาย จิตร นยัม

นมัสการ

พระ ศาส คุต ยา จารย

เจต หล้า

ทรง พุทธิ พิสุทธิ ญาณ

ยถาจบ

ไฟโรจ เรือง รัตนเจ้า

แจ่ม พัน พันแสง วระ

๐ ไตรย พิธ ธรรมที่ อ่าง

เอาอรรท มวญ แซ

ปฏิบัติปริยัติ

ยิ่ง แก้ว

หนึ่งใด กุตร ทรง สัตว

ใสสว่าง

สามสิ่ง สอง มีด แล้ว

พาง พัน พันน มา วระ

๐ สี่ ยุค แยก คู่ไ้

ชัย ฎารย

ตัด บ่วง เบญจพิธมาร

มอด แล้ว

โดยเสด็จ พระ ฐู่บาน

บุญ บาป ปีนา

สุคิวาโดย แพรว

เพริศ พร้อม คุชเกษม

วระ

๐ อุตมังก์ โก เมศ แม้น

กุสุมาลย์

แสง เนตร ส่อง เสนอ ปาน

ปทีป แก้ว

ในอักษร ๔๔ นี้ แจก ออก เป็น อักษร สูง ๑๑,
อักษร กลาง ๙ อักษร ต่ำ ๒๔

ตาม หมู่นี้ เรียกว่า ไตรยางษ์ แปลว่า สาม ส่วน ๖๖

๑ อักษร สูง ๑๑ คือ ขจรฐฎณฬศษสท ๖๖

๑ อักษร กลาง ๙ คือ กจฎฏตบปอ ๖๖

๑ อักษร ต่ำ ๒๔ คือ คคฆง ชฌณญ จฌณ

ทธน พพภม บรลรฬย ๖๖

“ จบไตรยางษ์ ”

“ ขึ้นวรรณยุกต์ ” วรรณยุกต์ แปลว่า ของ สำหรับ
ประกอบ กับ ตัวอักษร มี ๑๓ อย่าง ๖๖

ไม้เอก	๑
ไม้โท	๒
ไม้ตรี	๓
ไม้จัตวา	๔
กากบาท	๕
ตีนกา	๖

สำหรับ ผันอักษร ๓ หมู่

ฝนทอง ” สำหรับ เขียนไว้บนพยางค์นั้นแล ๖๖ พ้น หนู ก็ เรียกว่า

ทาง กิ่ง หิ้น	) สำหรับ ผัก บน คือ กิ่งนี้ ขึ้น	กิ้น	) เป็น ต้น
หิ้น อา กาศ		คิ้น	
ไม่ ผัก			

จบ จรรณ ยุค

“ ขึ้น สระ ”

๑ สระ แปลว่า เลี้ยง ว่าเป็นที่ ออกเสียง
 คือว่า ประสม กับ พยัญชนะ ตัวใด ก็ชัก ตัว นั้นให้ ออก
 เสียงตาม สระ เหมือนตัว ก ถ้ามีสระ ะ ก็อ่านว่า ‘กา’
 มีสระ ิ ก็อ่านว่า ‘กิ’ ดังนั้นเป็นต้น สระ เป็น ๒ พวก
 สระ ๒๐ เหมือนใน โฉม นั้น พวกหนึ่ง สระ ๑๕ สำหรับ
 ประสม แจกแม่ ก กา เป็น ๑๖ ทั้ง สระ ‘อ’ นี้ พวกหนึ่ง ๖
 ในวิธี อักษรไทย สระอไม่มีตัว จะใช้ ต้องเอาตัว อ
 เคียง เข้าเหมือน อย่าง กอไม้ ก่ออิฐ ไก่ ก้อ เป็น ต้น

๑ สระ ๑๕

สำหรับ ประ
กอบเข้ากับ
พยัญชนะ
แจกแม่ ก กา
นั้น คือ

สระอา คือ ดาก ข้าง ๑

สระอิ คือ ฟิน ๑

สระอี คือ ฟิน ๑

สระอึ คือ ฟิน ๑

สระอือ คือ ฟิน ๑

สระอุ คือ ตื่น อุ ๑

สระอู คือ ตื่น อู ๑

สระเอ คือ ไม่น่า อันหนึ่ง ๑

สระแเอ คือ ไม่น่า สอง อัน ๑

สระโอ คือ ไม่น่า ๑

สระออ คือ ไม่น่า ๑

สระโอะ คือ ไม่น่า ๑

สระเอา คือ ไม่น่า กับ ดาก เอ

สระอำ คือ นฤกหิต จุต บน ดาก ข้าง ๑

สระอะ คือ วิสัฏฐะนี้ ข้างหลัง ๑

๑๕
อิ อี อุ อะ | ๔ ตัวนี้ชื่อ วัคสะ เลี้ยง สั้น นอก จาก ๔ ตัว

นี้ ชื่อที่สระ ลำเนียง ยาว

๗๖

๐ ดุฎาฎา < ตัวนี้ ก็นับเข้าในสระ มาแต่สัง
สะกฤษฏ์ เอาตัว ห นำไม่ได้ เพราะเป็น สระ
เหมือน ะ - ั - ิ

“ ឡា ឥច្ឆ ”

๐ อีกขร สูง ๑๑ นิ้ว เอา ตระ ประสม เขঁ เถ่า ออก
เลียง ตาม ตระ เป็น แม่ ก กา ดัง นั้น ๖๕ ๖๖

๑ ๑า ๑ิ ๑ี ๑ื ๑ี้ ๑ุ ๑ู ๑เ ๑แ ๑เ ๑เ ๑เ ๑เ ๑ำ ๑ะ
 ๒ ๒า ๒ิ ๒ี ๒ื ๒ี้ ๒ุ ๒ู ๒เ ๒แ ๒เ ๒เ ๒เ ๒ำ ๒ะ
 ๓ ๓า ๓ิ ๓ี ๓ื ๓ี้ ๓ุ ๓ู ๓เ ๓แ ๓เ ๓เ ๓เ ๓ำ ๓ะ
 ๔ ๔า ๔ิ ๔ี ๔ื ๔ี้ ๔ุ ๔ู ๔เ ๔แ ๔เ ๔เ ๔เ ๔ำ ๔ะ
 ๕ ๕า ๕ิ ๕ี ๕ื ๕ี้ ๕ุ ๕ู ๕เ ๕แ ๕เ ๕เ ๕เ ๕ำ ๕ะ
 ๖ ๖า ๖ิ ๖ี ๖ื ๖ี้ ๖ุ ๖ู ๖เ ๖แ ๖เ ๖เ ๖เ ๖ำ ๖ะ
 ๗ ๗า ๗ิ ๗ี ๗ื ๗ี้ ๗ุ ๗ู ๗เ ๗แ ๗เ ๗เ ๗เ ๗ำ ๗ะ
 ๘ ๘า ๘ิ ๘ี ๘ื ๘ี้ ๘ุ ๘ู ๘เ ๘แ ๘เ ๘เ ๘เ ๘ำ ๘ะ
 ๙ ๙า ๙ิ ๙ี ๙ื ๙ี้ ๙ุ ๙ู ๙เ ๙แ ๙เ ๙เ ๙เ ๙ำ ๙ะ
 ๐ ๐า ๐ิ ๐ี ๐ื ๐ี้ ๐ุ ๐ู ๐เ ๐แ ๐เ ๐เ ๐เ ๐ำ ๐ะ

๐ อักษร สูง ๑๑ ซึ่งแจกออกนั้น ผันด้วยไม้ ๒ ตัว
หนึ่งเป็น ๓ คำ เว้นแต่คำ ตาม ๔ ตัว คือ จิ จั จุ จะ
นอกนั้นผันทั้ง รูปทางโคตดังนี้

๐ ๗ ๗า จิ จั จิ จั
 ๗ิ ๗ำ ๗ึ ๗ึ
 ๗ั ๗า ๗ึ ๗ึ
๗ุ ๗ู ๗เ ๗แ ๗ไ
 ๗ุ ๗เ ๗แ ๗ไ
 ๗ึ ๗เ ๗แ ๗ไ
๗อ ๗อ ๗า ๗ำ ๗ะ
 ๗อ ๗อ ๗า ๗ำ
 ๗อ ๗อ ๗า ๗ำ

๐ ๗ ๗า จิ จั จิ จั
 ๗ิ ๗ำ ๗ึ ๗ึ
 ๗ั ๗ำ ๗ึ ๗ึ
๗ุ ๗ู ๗เ ๗แ ๗ไ
 ๗ุ ๗เ ๗แ ๗ไ
 ๗ึ ๗เ ๗แ ๗ไ

វៃ	វៃ	ដោ	ដាំ	ដះ
វៃ	វៃ	ដោ	ដាំ	
	វៃ	វៃ	ដោ	ដាំ
◎ ក	កា	កិ ក៏	កិ ក៏	
	ក់	កាំ	ក៏	ក៏
	ក់	កាំ	ក៏	ក៏
កុ កូ	គេ	គេ	កៃ	
	កូ	កេ	កៃ	
	កូ	កេ	កៃ	
កៃ	កៃ	កោ	កាំ	កះ
	កៃ	កៃ	កោ	កាំ
	កៃ	កៃ	កោ	កាំ

◎ ម	មា	មិ ម៏	ម៏ ម៏	
	ម	មា	ម៏	ម៏
	ម	មា	ម៏	ម៏
	ម	មា	ម៏	ម៏

မှ	မှ	မေ	မေ	မိုး
	မှ်	မေ်	မေ်	မိုး်
	မှ့်	မေ့်	မေ့်	မိုး့်
မိုး	မိုး	မော	မော	မး
မိုး	မိုး	မော	မော	မး
မိုး	မိုး	မော	မော	မး

๐	တ	တ	တီ	တီ	တီ	တီ
	တံ	တံ	တံ	တံ	တံ	တံ
	တံ	တံ	တံ	တံ	တံ	တံ
တု	တု	တေ	တေ	တေ	တေ	တေ
	တံ	တံ	တံ	တံ	တံ	တံ
	တံ	တံ	တံ	တံ	တံ	တံ
တေ	တေ	တေ	တေ	တေ	တေ	တေ
တေ	တေ	တေ	တေ	တေ	တေ	တေ
တေ	တေ	တေ	တေ	တေ	တေ	တေ

บ บา บิ บึ บี้ บี่ บุ บู เบ แบ ไบ ใบ ไบ เบา บำ บะ
 ป ปา ปี ปี ปี ปี ปุ ปู เป แปะ ไป ใบ ไบ เปา บำ ปะ
 อ อา อิ อึ อี้ อี่ อุ อุ เอ แอ ไอ ใอ โอ เอา อำ อะ

๐ ชักษรกลาง ๔ ที่แจกออกเป็นแม่ ก กา นั้น ผัน
 ด้วยไม้ ๒๗ + ตัวหนึ่งเป็น ๕ คำ กิ กี่ กุ กระ
 ทำตามผันไม่ได้ นอกนั้นผันตั้ง รูปหน้าจัวตั้งนี้

ก่ กั กั ก่า ก้า ก่า กี้ กั กั

๐ ก กั กาก ก้า กี้ กั กั

กั กั กั กั กั กั กั กั กั กั

กั กั กั กั กั กั กั กั กั กั

กั กั กั กั กั กั กั กั กั กั

กั กั กั กั กั กั กั กั กั กั

กั กั กั กั กั กั กั กั กั กั

กั กั กั กั กั กั กั กั กั กั

กั กั กั กั กั กั กั กั กั กั

กั กั กั กั กั กั กั กั กั กั

๐ จ จั จา จ้า จิ จี จั จั จั

จ จั จั จั จั จั จั จั จั จั

จ จั จั จั จั จั จั จั จั จั

จ จั จั จั จั จั จั จั จั จั

แต่ แต้ แต๋ ไต่ ไต้ ไต๋ ไต่ ไต้ ไต้
เต แต้ ไต่ ไต้ ไต่ ไต้

ไต่ ไต้ ไต้ เต้า เต้า เต้า คำ คำ คำ
ไต่ ไต้ เถา เถ้า คำ คำ ตะ

บ๋ บี้ บั บ่า บ้า บ่า บี้ บี้ บี้

๐ บ บั บา บ้า บิ บิ บี้

บี้ บี้ บี้ บู่ บู้ บู่ เบ เบ้ เบ้
บิ บิ บิ บุ บู บู เป เป้

แบ แบ้ แบ๋ ไบ ไย ไต้ ไบ ไย ไบ

แบ แบ้ ไบ ไย ไบ ไย

ไบ ไย ไต้ เบ้า เบ้า เบ้า บ่า บ้า บ่า
ไบ ไบ๋ เภา เภา บ่า บ้า บะ

บ๋ บี้ บั บ่า บ้า บ่า บี้ บี้ บี้

๐ บ บั บา บ้า บิ บิ บี้

บี้ บี้ บี้ บู่ บู้ บู่ เบ เบ้ เบ้
บิ บิ บิ บุ บู บู เป เป้

พ พา พิ พี पी पी พุ พู เพ แพ ไพ โป โพา พำ พะ
 ฟ ฟา ฟิ ฟี फी फी फु फु เฟ แฟ ไฟ โฟ โฟ โฟ โฟ ฟำ ฟะ
 ภ ภา ภิ ภี भि भि भु भु भे भะ भै भो โภ โภ โภ โภ ภำ ภะ
 ม มา มิ มี मी मी मु मु मे मे मै मो โม่ โม่ โม่ โม่ มำ มะ
 ย ยา ยิ ยี यी यी यु यु ये ये यะ यะ यะ ยะ ยำ ยะ
 ร รา ริ รี री री रु रु रे रे रै रो โร โร โร รำ ระ
 ธ ธา ธิ ธี ठी ठी ठु ठु ठे ठะ ठै ठो โธ โธ โธ โธ ฐำ ฐะ
 ฉ ฉา ฌี ฌี ฌี ฌี ฌุ ฌุ ฌะ ฌะ ฌะ ฌะ ฌะ ฌะ ฌะ ฌะ ฌำ ฌะ
 ฬ ฬา ฬิ ฬี ฬी ฬी ฬุ ฬุ ฬะ ฬะ ฬะ ฬะ ฬะ ฬะ ฬะ ฬะ ฬำ ฬะ
 ช ชา ฌิ ฌี ฌี ฌี ฌุ ฌุ ฌะ ฌะ ฌะ ฌะ ฌะ ฌะ ฌะ ฌะ ฌำ ฌะ

๐ อักษรท่า ๒๔ ซึ่งแจกออกนั้น เว้น คำ ทาย ๔
 ตัว คือ คิ คี คุ คะ นอกนั้น ผัน ศัพท์ไม่ ข้นขึ้น
 ตั้ง งามุญชร ตัวหนึ่งเป็น ๓ คำดังนี้

๐ ค คั' คา คำ คิ คี คี คี คี
 คี คำ คี คี
 คุ คุ คุ คุ คุ คุ คุ คุ คุ คุ
 คุ คุ คุ คุ

កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ

កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ

០ ក ក ក ក ក ក ក ក ក ក

ក ក ក ក ក ក ក ក ក ក

ក ក ក ក ក ក ក ក ក ក

ក ក ក ក ក ក ក ក ក ក

កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ

កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ កៃ

០ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

០ ង ង ង ង ង ង ង ង ង ង

ង ង ង ង ង ង ង ង ង ង

ង ង ង ង ង ង ង ង ង ង

ង ង ង ង ង ង ង ង ង ង

វង វង្ស វង្ស វេ វេ វេ វង វង វង វង

វង វង វេ វង

○ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ
ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ
ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

វង វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស
វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស

○ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ
ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ
ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

វង វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស
វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស វង្ស

○ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ
ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ
ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ ឆ

ណ ណៃ ណៃ ណៃ ណៃ ណៃ ណៃ ណៃ
ណៃ ណៃ ណៃ ណៃ ណៃ ណៃ ណៃ ណៃ

○ ឈ ឈ័ ឈា ឈ័ ឈិ ឈី ឈ័ ឈិ ឈី ឈី
ឈ័ ឈា ឈ័ ឈិ ឈី
ឈ ឈ ឈ័ ឈេ ឈ័ ឈេ ឈ័ ឈៃ ឈ័ ឈៃ
ឈ័ ឈេ ឈ័ ឈេ ឈ័ ឈៃ
ឈៃ ឈ័ ឈៃ ឈ័ ឈៃ ឈ័ ឈៃ ឈ័ ឈៃ
ឈ័ ឈៃ ឈ័ ឈៃ ឈ័ ឈៃ

○ ក ក័ កា ក័ កិ កី ក័ កិ កី កី
ក័ កា ក័ កិ កី
ក ក ក័ កេ ក័ កេ ក័ កៃ ក័ កៃ
ក័ កេ ក័ កេ ក័ កៃ
កៃ ក័ កៃ ក័ កៃ ក័ កៃ ក័ កៃ
ក័ កៃ ក័ កៃ ក័ កៃ

○ គ គ័ គា គ័ គិ គី គ័ គិ គី គី
គ័ គា គ័ គិ គី
គ គ គ័ គេ គ័ គេ គ័ គៃ គ័ គៃ
គ័ គេ គ័ គេ គ័ គៃ

ไผ ไผ่ ไผ ไผ่ เผา เผ้า เผ้า เผาะ

ไผ่ ไผ่ เผ้า เผ้า

๐ ณ นัณนา นัณ นิ นี นี นี นี

ณ นั นั นี นี

ณ ญ ญั ญ ณ ญั ญ ณ ญั ญ

ณ ญ ญั ญ ณ ญั ญ

โน โน โน โน โน โน โน โน

โน โน โน โน

๐ ท ท้า ทา ท้า ทิ ทิ ทิ ทิ

ท ท้า ท้า ทิ

ท ฐ ฐั ฐ เท ฐั ฐ เท ฐั ฐ

ฐ ฐั ฐ เท ฐั ฐ

ไท ไท ไท ไท ไท ไท ไท ไท

ไท ไท ไท ไท

๐ ธ ธั ธา ธั ธิ ธิ ธิ ธิ

ธ ธั ธา ธั ธิ

ธ ฐ ฐั ฐ เธ ฐั ฐ เธ ฐั ฐ

ฐ ฐั ฐ เธ ฐั ฐ

โธ โธ โธ โธ โธ โธ โธ โธ โธ โธ

โธ โธ โธ โธ โธ โธ

๐ น น น น น น น น น น
 น น น น น น น น น น

น น น น น น น น น น

น น น น น น น น น น
 น น น น น น น น น น

น น น น น น น น

๐ พ พ พ พ พ พ พ พ พ พ

พ พ พ พ พ พ พ พ

พ พ พ พ พ พ พ พ พ พ

พ พ พ พ พ พ พ พ

พ พ พ พ พ พ พ พ พ พ

พ พ พ พ พ พ พ พ

๐ พ พ พ พ พ พ พ พ พ พ

พ พ พ พ พ พ พ พ

พ พ พ พ พ พ พ พ พ พ

พ พ พ พ พ พ พ พ

វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ
វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ វៃ

◎ រ រ រ រ រ រ រ រ រ រ
រ រ រ រ រ រ រ រ រ រ
រ រ រ រ រ រ រ រ រ រ រ
រ រ រ រ រ រ រ រ រ រ រ
រ រ រ រ រ រ រ រ រ រ រ

◎ ង ង ង ង ង ង ង ង ង ង
ង ង ង ង ង ង ង ង ង ង
ង ង ង ង ង ង ង ង ង ង
ង ង ង ង ង ង ង ង ង ង
ង ង ង ង ង ង ង ង ង ង

◎ ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប
ប ប ប ប ប ប ប ប ប ប

กต

๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
 ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
 ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒
 ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒ ๒

๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
 ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
 ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
 ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
 ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
 ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
 ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

๐ หนึ่ง พึงให้รู้จักคำที่จะต้องใช้ ไม้ม้วนไทย
กำหนดไว้ ๒๐ คำดังนี้ ๖๖

ไผ่ผื่น สมใจ ให้ทาน ภายใ นผ้าไหม่ สดใส ใครไปมา
จะใคร่ได้ ยอวยบ สิ่งใด ของใช้ หลงไหล ใส่ใคร
หญิงสาว เปนไป ภายใ ต้ ผู้ใหญ่ ว่างโกล่ มีใช้
ตก แกมโบ ๖๖

๐ คำใช้ไม้ม้วน ในจินตามณี มีกำหนดว่า ๘๐ แต่
ข้าพเจ้าเห็นว่าจะไม่สิ้นเชิง ควรจะกำหนดว่า คำนอก
จากที่บังคับไม้ม้วน ๒๐ แล้วที่ควรใช้ไม้ม้วนสิ้น ๖๖

อักษรคำตายในแม่ ก กา ทั้ง ๓ หมู่ ซึ่งแจกออก
สระ ๔ คำนี้ ถึงผันด้วยไม่เอกโทไม่ไ้ ก็แต่

คำเนียง เปน	หน้า	ตามอักษรคำตาย	อักษรสูง	เดี่ยว	ต่ำลง
	เภา		อักษรกลาง		

คือ	จิ จิ ฐ ฐะ	คำตาย	อักษรต่ำ	เสียงสูง ๖๖
	กิกิ กุ กะ			

คือ คิ คิ คุ คุะ เปนดังนี้ทุกตัวทั้ง ๓ หมู่ พึงสังเกต

ดู ก็ จะ รู้ว่าเสียงแปลก กัน ดูจคำเหล่านี้ จัก ชู
ไฟ ดู

เช ษะ	บวมดู	คาบ ณะ	ถึ ทิ สู้	วัช ฤ
เจ้า คะ	นุ่นใน กระ ชู	น้ำ ษะ	น้ำ กระ ทิ	ตา ปะ ทุ
ละ มะ ณะ	หน่อ ผลิ	ไม ฝู	บ้าย ละ ณะ	พ้าม ฝู
กั ณะ ทะ	ผลิ ใ บ พลิ	น้ำ พู	ไต้ พิง พะ	พุ พะ
ว่า แล วั ลี	บ่อ ธร			
อย่าง นั้น ชี	แปะ ษะ			

๐ ถึง อักษร ท่า ที่ ทัว สูง กลาง นำน่า ที่มี สำเนียง

หนัก เบา ต่าง กัน	ดูจ คำ ว่า	หงา หงะ	แปน ท่า นิ
		เงอะ ะ	ชาญ ชำ นิ

เท่า ทุ	ข้าง ณะ	สมุ ทั	อ่อน ทุ	ตำ วิ ทุ
พิศ ทุ	ช่วย บุนะ	โกธ มุ	เชื้อ คน ทุ	ข้าง วิ

บาง บำ ทุ	คำ ปะ ะ	แปน ไซ้ ทุ	คำ เช่น นี้ มี
กิน บา ทุ	ต้อย ำ ะ	ต้อย เถย ะ	

มาก ชักมาว่าไว้พอเป็นที่สังเกตเท่านั้น

ฯ

๑ อักษร เก หนู แยกแม่ ก กา
ไม่ ๒ + ๒๗ + จบเท่านั้น

ทั้งวิธีผัน

ฯ

ต่อไปนี้ คำกลอนสำหรับอ่านเทียบ ในแม่ ก กา

๑ ขานี้ ๑๑ ๑ สระอุ สระจะขอไหว้ พระศรีไตร
สระ ระณา พแม่แลศรฐา เทวตาในราชย์ ๑ ขำเจ้า
เอา ก ข เข้ามาต่อ ก กา มี แก้วไขในเท่านั้น ที่มี
ที่อย่าตรีชา ๑ จะร่ำคำต่อไป ภาพใจกุมาร ธารณ
มีราชา เจ้าภราธะวณิ ๑ ชีพระไชยสุริยา มีสุ
ตามะเหสี ชีว่าสุมาลี อยู่บุรีไม่มีไภย์ ๑ ขำเจ้า
เหล่าเสนา มีกิริยาอะนาไศรย์ พักมาแต่ไกล ให้
อาไศรยในภรา ๑ ไฟว์ฟ้าประชาชี เชาบุรีก็ปรีดา
ทำไว้เขาโณมา ให้เข้าปดาแลธาลี ๑ อยู่มาหมู่ข้า
เจ้า ก็หาเขาจะนารี ที่หน้าตาที่ดี ทำมะไห้ที่
เคหา ๑ คำเข้าเจ้าสี่ช เข้าแต่หัพพามา หาให้
ให้กระวีภา โดโกพาให้บ้ำใจ ๑ ไม่จำคำพระเจ้า เ
ไปเข้าภษาไธย์ ถัดมีข้าไทย จนถึงไพร่ไธ้ชก

๐ กระต๊อที่มีคู่ คือไก่หมุยเจ้าสุภา ใครเขาเข้าปถามา
 ให้สุภาก็ว่าดี ๐ ทแพ้น้ำกระเน ไม่ถึงพระประเวณี
 รัชต์ก็ให้ดี ได้ท่าที่มีอาญา ๐ ที่ซึ่งถึงพระเจ้า ว่า
 โง่งเง่าเข้าปถา ผู้เฒ่าเหล่าเมธา ว่าไปบักสาระยา
 ๐ ภิกษุสะมะณะ เล่าถึงละ พระสะอัม คาธาวา
 ถำนา ไปเร้วว่าทำเนโก ๐ ไม่จำคำผู้ใหญ่ คือสะ
 ไม้ใจโยโส ที่ที่มีอะโห ชำชไมทะนาไป ๐ ภรา
 ษาวะดี ใครไม่มีปภาณีใคร ดุก็ถึงแต่ใจ ที่ใคร
 ได้ไล่เขาก ๐ ผู้ที่มีฝีมือ ทำดุที่ไม่ซึ้ง ได้ควา
 ณ์ที่ค อะไรพั่งก็เอาไป ๐ ขำเฝ้าเหล่าเสนา มิได้
 ว่าหมู่ข้าไทย ถิ่นน้ำว่าเข้าไป แต่หัวใจไม่น่าก
 ๐ หาได้ใครหาเอา ไพรฟ้าเศรำเปล้าอุม ผู้ที่มี
 อาญา ได้ดีท่าไม่ปภาณี ๐ ฝักบัวมากระทำ มระณะ
 กำเขาบูรี น้ำป่าเข้าธานี ก็ไม่มีที่อาไศรย ๐ ขำ
 เฝ้าเหล่าเสนา หนีไปหาภรรยากไกล ชีบกล่ำลี้ไป ไม่
 มีใครในธานี ๐ ฉบับ ๑๖ ๐ พระไชยสุริยา ภู
 มี่พาพระมะเหสี มาที่ในตำล้าเกา ๐ เข้าปถาหา
 ไปไม่เขา นารีที่เยาว์ ก็เอาไปในเกตมา ๐ เก้า

แก่เขาแม่แช่มา เสนีเสนา ก็มาใน ลำสำเภา ๐ ตีน้ำ
 พัดใบไม้เสนา วายุ พยุเพลา ลำเภาก็ ไซ้ใบไป
 ๐ เกตวามาในน้ำไหล คำเข้าเปล่าใจ ที่ในมหา
 วารี พระสุธาหาไครยไม่มี ราชานารี อยู่ที่พระ
 แกลดแกลด ๐ ปลากะโหลกโถมาหา หูเหราปลาทู มี
 อยู่ในน้ำคต่าไป ๐ ราชากำแหงหกไทย วายุพาคลา
 ไคล มาในทะเลเขกา ๐ แลไปไม่ปะพระสุธา เปล่า
 ใจในยนา โพล้เพล้เวลาภาตรี ๐ ราชากำแหงเสนา
 ไครรู้คะตี วารีนีเท่าใดนา ๐ ขำเฝ้าเล่าแก่ราชา
 ว่าพระมหา วารีนีไซ้ใหญ่โต ๐ ไหลมาแต่ในคโค
 แลไปใหญ่โต มโหฬารน้ำไหล ๐ บาฬิมิได้แก้ไข
 ขำพเจ้าเข้าใจ ผู้ใหญ่ผู้เฒ่าเล่ามา ๐ ว่ามีพระยา
 สตฤณ ใหญ่โตมะโหฬาร กายาเท่าเขาคีรี ๐ ชื่อว่า
 พระยาสำภาที่ ไครรู้คะตี วารีนีโตเท่าใด ๐ โย
 โสโผผาธาไป ภพระสุริโส จะใกล้ โพล้เพล้เวลา
 ๐ แลไปไม่ปะพระสุธา ยंत्रวิจิตราก็จะประไลย
 ๐ ภาปมาในน้ำไหล สะกุนาภาไป อาไครยที่
 คีระปภา ๐ ฉะแงแลไปไกลตา จำขงปภา ว่า

ชะมาอาไทย ๐ วารีที่เราจะไป ไกลัฎว่าไกล
 ข้าไหวจะชมรคา ๐ ปลาทว่าข้าเจ้าเขวภา มิได้ไป
 มา อาไศรบอยู่ต่อธรณี ๐ สะกุนาอาไธยจีวี ๐
 ปลาทจระลี สู้ที่ภูผาอาไศรบ ๐ ข้าเฝ้าเล่าแก่ภูไธย
 พระเจ้าเข้าใจ ฤไทยจัวเหวเอกา จำไปในทะเลเวา
 พยไหญ่มา เกตวาก็เหตไป ๐ สมกเกาเสาไป
 ทะลุปรุไป น้ำไหลเข้าลำลำภา ๐ ฝืนน้ำข้าไธย
 เจ้ากัมข้าเอา ลำภากระฆ่าไป ๐ ราชาคำมี
 อยไทย เอาผ้าสะไบ ค่ำไ้วไม่ไกลกา ๐ แก้วแก้ว
 เชาแม่เสนา น้ำเข้าหูกา จระเข้ไทรภาคร่าไป ๐ ราช
 นารีว่าไร มีกัมจำใจ จำไปภปะพสุธา ๐ มีไม้
 ไทรไหญ่ไธยหนา เข้าไปไธยา เวตาภคำว่าไร
 จบแม่ ก กา

๖๖

๐ อักษร ๔๔ ประสมสระ ระแจกแม่ ก กา

ทั้ง ผัน ด้วยไม้

ก็ ยัง หา ภา ใช้ คำ ภาษา ไทย ไม่

ต้อง คิด ประสม สระ ระ เบน แม่ กน กง กก กท
กบ กม เกย แจก เรียง ตัว ไป ตาม ลำดับ แล้ว

ผัน ด้วยไม้

ใน แม่ กน กง กม เกย ที่ จะ

ผัน ได้ ประสม คำ ใช้ ต่อ ไป แล ตัว สระ กท นั้น ถ้า จะ
ว่า ย่อ ๆ พอ สำ เนียง ใช้ ใน ภาษา ไทย ก็ ให้ กำหนด
จำ แต่ ย่อ ดังนี้ ก่อน คือ กน สกท น กง สกท ง
กก สกท ก กท สกท ท กบ สกท บ กม
สกท ม เกย สกท ย จ อ เท่านั้น ภา ใช้ สกท

ในคำภาษาไทย ที่ตัวสะกดมีต่างออกไปนั้น เพื่อ
จะใช้สกดให้คล้อง กับ คำภาษาอื่น คือ ภาษา มคธ เป็น
ต้น จะแจกไว้ในสังโยคพิธาน ข้างหน้าต่อไป ะ

๐ อักษร สูง ๑๑ แจกในแม่ กน ดังนี้ ะ

๐ ขน ขัน ขาน ขิน ขึ้น ขึ้น ขุน ขูน เชน แขน โขน
ขอน ขวน เขียน เขียน เชน เชน ะ

๐ ขน ขัน ขาน ขิน ขึ้น ขึ้น ขุน ขูน เชน แขน โขน
ขอน ขวน เขียน เขียน เชน เชน ะ

๐ คน คัน คาน คิน ขึ้น ขึ้น คุน คูน เคน แคน โคน
คอน ควน เขียน เขียน เคน เคน ะ

๐ ฐน ฐัน ฐาน ฐิน ฐัน ฐัน ฐัน ฐุน ฐูน เชน แชน
โชน ฌอน ฌวน เขียน เขียน เชน เชน ะ

๐ ถน ถัน ถาน ถิน ถัน ถัน ถัน ฎน ฎน เกน แถน
โถน ถอน ถาน เขียน เขียน เถิน เถิน ะ

๐ ผน ผัน ผาน ผิน ผัน ผัน ผัน ฝน ฝน แผน แผน
โผน ผอน ผวน เขียน เขียน เผิน เผิน ะ

๑ ผน ผั่น ผ่าน ผิ้น ผิ่น ผืน ผืน ผุ่น ผุ้น ผเอน ผั่น
โผน โผน ผ่วน ผึ้น ผื่อน ผืน ผเอน าะ

๑ ศน ศั่น ศ่าน ศิน ศิ้น ศิ่น ศึ้น ศุ่น ศุ้น ศเอน ศั่น
โศน โศน ศวน ศึ้น ศื่อน ศึ้น ศเอน าะ

๑ ขน ขั่น ข่าน ขิน ขิ้น ขิ่น ขึ้น ขุ่น ขุ้น ขเอน ขั่น
โขน โขน ขวน เข้น เขื่อน เขิน เขเอน าะ

๑ ถน ถั่น ถ่าน ถิน ถิ้น ถิ่น ถึ้น ถุ่น ถุ้น ถเอน ถั่น
โถน โถน ถวน ถึ้น ถื่อน ถึ้น ถเอน าะ

๑ ทน ทั่น ท่าน ทิน ทิ้น ทิ่น ทึ้น ทุ่น ทุ้น ทเอน ทั่น
โทน โทน ทวน เท้น เทื่อน เทิน เทเอน าะ

๑ ผัน ด้ว้ยไม้ ๑ เป็น ๓ คำดังนี้ าะ

๑ ขน ขั่น ข่าน ขิน
ข่น ข้น ข่าน ขิ้น
ขั่น ขิ้น ข้าน ขิ้น
ขิ้น ขิ้น ขิ้น ขุ่น
ขิ้น ขิ้น ขิ้น ขุ่น
ขิ้น ขิ้น ขิ้น ขุ่น
ขิ้น ขิ้น ขิ้น ขิ้น

ขน เขน แขน ไขน
 ขุ่น เข่น แ่่น ไ่่น
 ขุ้น เข้น แ่้น ไ่้น
 ขอน ขวน เจียน
 ข่อน ข่วน เจียน
 ข้อน ข่วน เจียน
 เจื่อน เจิน เจอน
 เจื่อน เจิ่น เจื่อน
 เจื่อน เจิ่น เจื่อน

๐ ยังอีก ๑๐ อักษร ฝั่่นอย่างนี้เหมือนกัน ား

๐ อักษรกลาง ๙ แจกโนแม่ กน ดังนี้ ား

๐ กน กั๊น กาน กิน กั๊น กั๊น กั๊น กุน กูน เกน แกน
 ไกน กอน กวน เกียน เกื่อน เก็น เกอน ား

๐ จน จั๊น จาน จิน จั๊น จั๊น จั๊น จุน จูน เจน แจน
 ไจน จอน จวน เจียน เจื่อน เจิน เจอน ား

๑ ฦ ฦั ฦาน ฦิน ฦึ ฦึ ฦึ ฦุน ฦุน ฦเณ ฦเณ
โฦน ฦอน ฦวน ฦึยน ฦึเอน ฦึน ฦเอน ๖

๑ ฦน ฦั ฦาน ฦิน ฦึ ฦึ ฦึ ฦึ ฦุน ฦุน ฦเณ ฦเณ
โฦน ฦอน ฦวน ฦึยน ฦึเอน ฦึน ฦเอน ๖

๑ ฦน ฦั ฦาน ฦิน ฦึ ฦึ ฦึ ฦึ ฦุน ฦุน ฦเณ ฦเณ
โฦน ฦอน ฦวน ฦึยน ฦึเอน ฦึน ฦเอน ๖

๑ ฦน ฦั ฦาน ฦิน ฦึ ฦึ ฦึ ฦึ ฦุน ฦุน ฦเณ ฦเณ
โฦน ฦอน ฦวน ฦึยน ฦึเอน ฦึน ฦเอน ๖

๑ ฦน ฦั ฦาน ฦิน ฦึ ฦึ ฦึ ฦึ ฦุน ฦุน ฦเณ ฦเณ
โฦน ฦอน ฦวน ฦึยน ฦึเอน ฦึน ฦเอน ๖

๑ ฦน ฦั ฦาน ฦิน ฦึ ฦึ ฦึ ฦึ ฦุน ฦุน ฦเณ ฦเณ
โฦน ฦอน ฦวน ฦึยน ฦึเอน ฦึน ฦเอน ๖

๑ ฦน ฦั ฦาน ฦิน ฦึ ฦึ ฦึ ฦึ ฦุน ฦุน ฦเณ ฦเณ
โฦน ฦอน ฦวน ฦึยน ฦึเอน ฦึน ฦเอน ๖

๑ ฦัน ฦั ฦั ฦั ๖ + ฦน ๕ ฦัง ฦั ๖

๑ ฦน ฦั ฦั ฦั ฦั ฦั ฦั ๖

กำน กำน กำน กีน กิน กิน
 กาน ก้าน กิน กิ้น
 กีน กีน กีน กิ้น กิ้น กิ้น
 กีน กิ้น กิ้น กิ้น
 กีน กีน กีน กุ่น กุน กุน
 กีน กิ้น กุน กุ้น
 กุ่น กุน กุน เก่น เก็น เก่น
 กุน กุ้น เกน เก้น
 เก่น เก็น เก่น โgın โgın โgın
 เกน เก้น โจน โจ้น
 ก่อน ก้อน ก้อน ก่วน ก้วน ก่วน
 กอน ก้อน กวน ก้วน
 เกียน เกียน เกียน เกื่อน เกื่อน เกื่อน
 เกียน เกียน เกื่อน เกื่อน
 เก็น เก็น เก็น เก่อน เกื่อน เกื่อน
 เกิน เกิ้น เกอน เกื่อน

๑ ยัง อีก ๙ อักษร ผัน อย่งนี้ เหมือน กัน

๒๖

๐ อักษร ทำ ๒๔ แจก แม่ กน ดัง นี้

ฯ

๐ คน คั้น คาน คิน คึ้น คึ้น คึ้น คึ้น คุณ คุน เคน แคน
ไคน คอน ควน เคียน เคื่อน เคิน เคอน

ฯ

๐ คน คั้น คาน คิน คึ้น คึ้น คึ้น คึ้น คุณ คุน เคน แคน
ไคน คอน ควน เคียน เคื่อน เคิน เคอน

ฯ

๐ ขน ฆัน ขาน ขิน ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น ขุน ฦน เชน แชน
ไชน ขอน ขวน ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น

ฯ

๐ งน จัน งาน จิน จึ้น จึ้น จึ้น จึ้น งุน ฦน เงน แงน
ไจน งอน งวน เจียน เจื่อน เจิน เจอน

ฯ

๐ ขน ฆัน ขาน ขิน ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น ขุน ฦน เชน แชน
ไชน ขอน ขวน ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น

ฯ

๐ ขน ฆัน ขาน ขิน ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น ขุน ฦน เชน แชน
ไชน ขอน ขวน ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น ฆึ้น

ฯ

๐ ฦน ฦ้น ฦาน ฦิน ฦึ้น ฦึ้น ฦึ้น ฦึ้น ฦุน ฦุน เฦน แฦน
ไฦน ฦอน ฦวน ฦึ้น ฦึ้น ฦึ้น ฦึ้น

ฯ

๐ ฦน ฦึ้น ฦาน ฦิน ฦึ้น ฦึ้น ฦึ้น ฦึ้น ฦุน ฦุน เฦน แฦน
ไฦน ฦอน ฦวน ฦึ้น ฦึ้น ฦึ้น ฦึ้น

ฯ

๐ มน มั่น มาน มิน มิ่น มึน มุ่น เมน แมน
ไมน มอน มวน เมียน เมื่อน เมิน เมอน ား

๐ ขน ขั่น ขาน ขิน ขิ่น ขิ้น ขื่น ขุ่น ขุน เชน แขน
ไขน ขอน ขวน เขี่ยน เขื่อน เขิน เขอน ား

๐ รน รั่น ราน ริน ริ่น ริ้น รื่น รุ่น รุน เวน แวน
ไวน รอน รวน เรี่ยน เรื่อน เริน เรอน ား

๐ ถน ถั่น ถาน ถิน ถิ่น ถิ้น ถุ่น ถุน เถน แถน
ไถน ถอน ถวน เตี่ยน เตื่อน เติน เถอน ား

๐ วน วั่น วาน วิน วิ่น วิ้น วื่น วุ่น วุน เวน แวน
ไวน วอน ววน เวี่ยน เวื่อน เวิน เวอน ား

๐ พัน พัน พ้าน พิน พิ่น พิ้น พื่น พุ่น พุน เพ้น แพน
ไพน พ้อน พ้วน เพี่ยน เพื่อน เพิน เพื่อน ား

๐ ฮน ฮั่น ฮาน ฮิน ฮิ่น ฮิ้น ฮื่น ฮุ่น ฮุน เชน แชน
ไชน ฮอน ฮวน เขี่ยน เขื่อน เขิน เขอน ား

๐ ผัน ผักขยไม้ เปน ๓ คำดังนี้ ား

คน	คั่น	คั้น	คิ้น	คาน	ค้าน	คิน	คิ้น
ค่น		คิ่น		ค่าน		คึ้น	

คิ่น คิ่น คิ่น คิ่น คิ่น คิ่น คุ่น คุ่น
 คิ่น คิ่น คิ่น คิ่น คิ่น คิ่น
 คุน คุน เคน เคน แคน แคน ไคน ไคน
 คุน เคน แคน ไคน
 คอน ค้อน กวน ก้วน เคียน เคียน
 ค่อน ก้วน เคียน
 เคื่อน เคื่อน เคน เคน เคน เคน
 เคื่อน เคน เคื่อน

๐ ยังอีก ๒๓ อักษรณอย่างนี้เหมือนกัน ฐะ

๐ อักษรไว้สักตโนแม่ กน ๖ คือ ญ ณ น ร ต พ

๐ ท่อนี้ไปคำกลอนสำหรับอ่านเทียบแม่ กน ฐะ

๐ สุรางคนาง ๕๙ ๐ ขึ้นใหม่ในกน กกว่า
 ปน ระคนกันไป เอนตุฏฐร มานอนในไพร
 มณฑลคั่นไทร แทนไฟชยนต์สุฐาน ๐ ส่วนสุมาลี
 จัน ทาสา มี เทวีอยู่งาน เจ้าอยู่ดูแล เหมือน
 แท่ก่อนกาล ให้พระภูบาล ตำราญวิญญา ฐะ

๐ พระชวน นวน นอน เชนใจไม้จอน เหมือน
หมอนแม่นา ภูธร สอน มนต์ ให้ปัน ภาวนา เย็น
คำร่ำว่า กัน บ้าไปย พาด ะ

๐ วันนั้น จันทร มีตาภากร เป็นบริวาร เชน
สิ้นตีนฟ้า ในป่าท่าธาร มาดี คดีบาน ใบ ก่าน ธาร ะ

๐ เย็น น้ำน้ำฟ้า ขึ้น ชะละกา วาญพาจร ภา
ระ พรรณ จันธิน รื่น กดีน เกสร แตน ต่อ คล้อ ร่อน
ว่าวอน เวียน ะวัน ะ

๐ จันทร ภาคลาเคลื่อน กระเวนไฟไรไก่อ่เดือน เดือน
เพื่อน ขาน ชัน ปู่เจ้าเขาเขิน กูเกริ่นหา กัน สิ้นสุ
พุฒัน ครันครัน หวันไหว ะ

๐ พระ พัน ตื่นนอน ไกลพระ นคร สะท้อน ถอน
ฤไทย เข้าตัวสุริยน ขึ้น พันเมรุไกร มีก้ามจำ
ไป ในป่าอาวิญ ะ

๐ จบ แม่กนเท่านั้น ะ

๐ อักษรสูง ๑๑ แจกในแม่กนทั้งนี้ ะ

๐ ขง ข้ง ขาง ขิง ขิ่ง ขึง ขึ้ง ขง ขุง ของ ขวง
โขง ของ ขวง เขียง เขื่อง เขิง เขอน ะ

๐ ทง ถัง ทาง หิง หึง หิ่ง หุ้ง หุ่ง เหว แหว
ไทรง ทอง เทียง เตียง เติง เทอง

๐ ดง ดัง ฉาง ชิง ชึ่ง ชึง ชิ่ง ชุง ชู่ง เฉง แฉง
ไฉง ฉอง ฉวง เฉียง เฉื่อง เฉิง เฉือง

[illegible]

๐ ทง ถึง ถาง ถิง ถึ้ง ถิ่ง ถุง ถุ่ ถู๋ ถู๊ ถู๋ ถู๋ ถู๋ ถู๋
โถง ถอง ถวง ถึ้ง ถ็อง ถ็อง ถ็อง ถ็อง

๐ ฝง ฝัங ฝาง ฝิง ฝึங ฝิ่ง ฝึง ฝุ่ ฝู่ ฝ่วง ฝ่วง
 ไฝง ฝอง ฝวง ฝើง ฝ็อง ฝึง ฝ่อง ฝ่าง

◎ ង់ ៉ង់ ឆាវ ងីរ ងឹក ង្គិះ ងួន ដេច ជែង
 ៃង លុង ឈាម ឆើត ផឹង ផោង ។៖

๐ คง คัง ค่าง คิง คึ่ง คั้ง คึง คูง คุ่ง เค่ง แเค่ง
ไค่ง คอ่ง ค่อง เคียง เคื่อง เคิ่ง เคือง

๐ พง พัง ฟาง ผิง ชึง ชิ่ง ชั๋ง มุง มุ่ง เหมย
โผ่ง โฟ่ง ฟ่าง ผ่อง ผึ้ง ผึ่ง ผ้อง

๑ ตง ตั้ง ต่าง ติง ตั๋ง ตั๊ง ตุง ตู้ง เถง แถง
โถง ทอง ถม ถึ้ง ถ็อง ถิ่ง เถื่อง ๒๕

๑ บัง อังก ๑๐ อักษร ฝน ตั้งนี้เหมือน กัน ๖

๑ อักษร กถา ๙ แจก แม่ กง ตั้งนี้ ๖

๑ กง กัง กาง กิง กิ่ง กิ้ง กุ้ง กุ้ง เกง แกง
ไก่ง กอง กวง เกียง เกื่อง เกิง เกอง ๖

๑ จง จัง จาง จิง จิ้ง จิ้ง จิ้ง จุง จู่ง เจง แจง
โจง จอง จวง เจียง เจื่อง เจิง เจอง ๖

๑ ฆง ฆัง ฆาง ฆิง ฆิ่ง ฆิ้ง ฆุ้ง ฆู่ง ฆอง ฆอง
ไฆง ฆอง ฆวง ฆ้าง ฆ้อง ฆึง ฆอง ๖

๑ ฌง ฌัง ฌาง ฌิง ฌิ่ง ฌิ้ง ฌุ้ง ฌู่ง ฌอง ฌอง
ไฌง ฌอง ฌวง ฌ้าง ฌ้อง ฌึง ฌอง ๖

๑ ตง ตัง ตาง ติง ติ่ง ติ้ง ตุ้ง ตู่ง เตง แตง
ไท่ง ตอง ตวง เตียง เตื่อง เติง เตอง ๖

๑ ตง ตัง ตาง ติง ติ่ง ติ้ง ตุ้ง ตู่ง เตง แตง
ไท่ง ตอง ตวง เตียง เตื่อง เติง เตอง ๖

๑ บง บัง บาง บิง บิ่ง บิ้ง บุ้ง บู่ง แบง แบง
ไบ่ง บอง บวง เบียง เบื่อง เบิง เบอง ๖

ก่อง ก้อง ก่อง ก่วง ก้วง ก่วง
 กอ ก้อง กว ก้วง
 เกียง เกียง เกียง เกื่อง เกื่อง เกื่อง
 เกียง เกียง เกื่อง เกื่อง
 เกิง เกิง เกิง เก่อง เกื่อง เกื่อง
 เกิง เกิง เกอง เกื่อง

๐ ยังอีก ๘ อักษร นั้นเหมือนกัน ๖

๐ อักษร ท่า ๒๔ แจกในแม่ กง ดังนี้ ๖

๐ กง คัง คาง คิง คึง คึง คึง คุง คูน เกง แคง
 ไคย คอง ควง เคียง เคื่อง เคิง เคอง ๖

๐ คง คัง คาง คิง คึง คึง คึง คุง คูน เกง แคง
 ไคย คอง ควง เคียง เคื่อง เคิง เคอง ๖

๐ ชง ชัง ชาง ชิง ชึง ชึง ชึง ชุง ชูน เสง แสง
 ไชย ชอง ชวง เชียง เชื่อง เชิง เสง ๖

๐ งง งัง งาง งิง งึง งึง งึง งุง งูน เอง แง
 ไง งอง งวง เงียง เงื่อง เงิง เอง ๖

๑ ชง ช้ง ชาง ชิง ชิ่ง ชึง ชึง ชุง ชฺง ชเวง แชง
โชนง ชอง ชวง เชียง เชื่อง เชิง เชอง ๖๖

๑ ชง ช้ง ชาง ชิง ชิ่ง ชึง ชึง ชุง ชฺง ชเวง แชง
โชนง ชอง ชวง เชียง เชื่อง เชิง เชอง ๖๖

๑ ณง ณั้ ณาง นิง นั้ง นึ่ง นึ่ง นุง ณฺง เนง แณง
โนง นอง นวง เนียง เนื่อง เนิง เนอง ๖๖

๑ ญง ญั้ ญาง ญิง ญิ่ง ญึง ญึง ญุง ญฺง ญเวง แญง
โญง ญอง ญวง ญ่ียง ญ่ื่อง ญึ่ง ญอง ๖๖

๑ ทง ทั้ ทาง ทิง ทิ่ง ทึง ทึง ทุง ทฺง เทง แทง
โทง ทอง ทวง เทียง เทื่อง เทิง เทอง ๖๖

๑ คง คั้ คง คิง คิ่ง คึง คึง คุง คงฺง เคง แคง
โคง คอง ควง เคียง เคื่อง เคิง เคง ๖๖

๑ ณง ณั้ ณาง นิง นั้ง นึ่ง นึ่ง นุง ณฺง เนง แณง
โนง นอง นวง เนียง เนื่อง เนิง เนอง ๖๖

๑ ทง ทั้ ทาง ทิง ทิ่ง ทึง ทึง ทุง ทฺง เทง แทง
โทง ทอง ทวง เทียง เทื่อง เทิง เทอง ๖๖

๑ ทง ถึง ทาง ถิง ถึง ถึง ถุง ถูง เถง แถง
โถง ถอง ถวง เถียง เถื่อง เถิง เถอง ๖๖

๑ นง นึง นาง นิง นึ่ง นึ่ง นุง นูง เนง แנג
โนง นอง นวง เนียง เนื่อง เนิง เนอง ๖๗

๑ พง พึง พาง พิง พึง พึ่ง พึ่ง พุง พูง เพง แพง
โพง พอง พวง เพียง เพื่อง เพิง เพอง ๖๘

๑ ฟง ฟึง ฟาง ฟิง ฟึง ฟึ่ง ฟึ่ง ฟุง ฟูง เฟง แฝง
โฟง ฟอง ฟวง เฟียง เฟื่อง เฟิง เฟอง ๖๙

๑ กง กึง กาง กิง กึง กิ่ง กิ่ง กุง กูง เกง แกง
โกง กอง กวง เกียง เกื่อง เกิง เกอง ๗๐

๑ มง มึง มาง มิง มึ่ง มิ่ง มิ่ง มุง มูง เมง แมง
โมง มอง มวง เมียง เมื่อง เมิง เมอง ๗๑

๑ ยง ยึง ยาง ยิง ยึง ยิ่ง ยิ่ง ยุง ยูง เยง แยง
โยง ยอง ยวง เยียง เยื่อง เยิง เยอง ๗๒

๑ รง รึง ราง ริง รึง ริ่ง ริ่ง รุง รูง เรง แรง
โรง รอง รวง เรียง เรื่อง เริง เรง ๗๓

๑ ดง ถึง ดาง ถิง ถึง ถึง ถุง ถูง เถง แถง
โดง ถอง ถวง เถียง เถื่อง เถิง เถอง ๗๔

๐ วง วัง วา ง วิง วัิง วัึง วั่ง วุง วู ง เว ง แวง

ไว ง วอง วว ง เวียง เวื่อง เวิง เวอง ား

๐ พัง พັัง พ้าง พิง พึง พั้ง พึ่ง พุง พุ่ง เพ่ง แปะง

โพ่ง พ้อง พ่วง เพียง เพื่อง เพิง เพื่อง ား

๐ ฮง ฮັง ฮ่าง ฮิง ฮึง ฮั้ง ฮึ่ง ฮุง ฮุ่ง เฮง แฮง

โฮง ฮอง ฮว ง เฮียง เฮื่อง เยิง เฮอง ား

๐ ฝน ด้วยไม้ ๒ เป็น ๓ คำดังนี้ ား

คก ด้ ด้ ด้ ด้ คค ด้

คก ด้ ด้ คค ด้

คค ด้ ด้ คค ด้ คค ด้ ด้

คค ด้ ด้ คค ด้

คค ด้ ด้ คค ด้ คค ด้ ด้

คค ด้ ด้ คค ด้

คค ด้ ด้ คค ด้ คค ด้ ด้

คค ด้ ด้ คค ด้ คค ด้

คค ด้ ด้ คค ด้ คค ด้ ด้

คค ด้ ด้ คค ด้ คค ด้

เคื่อง เคื่อง เคื่อง เคื่อง เคื่อง เคื่อง
 เคื่อง เคื่อง เคื่อง

๐ ยังอีก ๒๓ อักษร ผันเหมือน กันดังนี้ ๖

๐ อักษรใช้สกท ในแม่ กง ใต้แต่ตัว ง กับ
 นฤทิต ก็ใช้ใ้ใ้บ้าง ๖

๐ ต่อนี้ไปคำกลอน สำหรับ อ่านเทียบ แม่ กง ๖

๐ ฉบับ ๑๖ ๐ ขึ้นกง จง จำสำคัญ ทั้ง กน
 ปนกัน ว่าพรรณมิ่งไม้ในทอง ๖

๐ ไกรกว้าง ยางbungสูงระหง ตลิ่งปลิงปริงประยง
 คั่นทรวงส่งกลิ่นผืนฝาง ๖

๐ มะม่วงพลวงพลองซ้องนาง หล่นเกล็ดขนเถื่อน
 ทาง กินพลางเดินพลางหว่างเนิน ๖

๐ เหนกวางย่างเยื้องชำเลื่องเดิน เหมือนอย่าง
 นางเขิญ พระแสงลำอาวข้างเคียง ๖

๐ เขาสูงสูงหงษ์ลงเวียง เวียงวังช่องเสียด
 ลำเขียงนำพังวังเวง ๖

๑ กลางไพรไก่อ ชันบันแดง พังเสียงเพิงเพง
 ข้างจำเรียงเวียงวัง ะ

๑ ยุงทอง ร้องกะไต้กั๋งตั้ง เพียงฮ้องกลองระ ชัง
 แตรสังข์ กังสะทาด ขานเสียง ะ

๑ กระดังกระถาง นางนวนนอนเรียง พระบาท คัด
 เคียง แอ่นเอียงอีไก่อไท่ทอง ะ

๑ ค้อนทองเสียงร้องปองเปง เพลลินพังวังเวง
 อีแก้งเรึงร้องทองเชิง ะ

๑ ฝูงละมั่งผั่งดินกินเพลิง คางแขวงแขวงเวึง
 ยืนเบ็งปั้งหน้าตาโพลง ะ

๑ บ่าสูงยุงยางข้างโหลง อึ่งคะนึ่งผั่งโผง โยง
 กั้นเล่นน้ำคล่าไป ะ จบแม่ กงเท่านี้ ะ

๑ ไนแม่ กก กต กบ ๓ แม่นี้ เปนคำตายทั้งสิ้น
 ผันคว่ำไม้ ' , ' ไม่ไ้ ะ

๑ อักษรสูง ๑๑ แจกไนแม่ กก ดังนี้ ะ

๑ ขก ชัก ขาก จิก จัก จัก จัก ขุก ขุก เขก เขก
 ไวก ขอก ขาก เจือก เขือกเขิก เขอก ะ

○ ឆក ឆក់ ឆាក ឆិក ឆឹក ឆឹក ឆុក ឆួក ឆោក ឆោក
ឆៃក ឆឺក ឆាក ឆើក ឆើក ឆើក ឆោក ។

○ ឈក ឈក់ ឈាក ឈិក ឈឹក ឈឹក ឈុក ឈួក ឈោក ឈោក
ឈៃក ឈឺក ឈាក ឈើក ឈើក ឈើក ឈោក ។

○ ឡក ឡក់ ឡាក ឡិក ឡឹក ឡឹក ឡុក ឡួក ឡោក ឡោក
ឡៃក ឡឺក ឡាក ឡើក ឡើក ឡើក ឡោក ។

○ ពក ពក់ ពាក ពិក ពឹក ពឹក ពុក ពួក ពោក ពោក
ពៃក ពឺក ពាក ពើក ពើក ពើក ពោក ។

○ ឆក ឆក់ ឆាក ឆិក ឆឹក ឆឹក ឆុក ឆួក ឆោក ឆោក
ឆៃក ឆឺក ឆាក ឆើក ឆើក ឆើក ឆោក ។

○ ដក ដក់ ដាក ដិក ដឹក ដឹក ដុក ដួក ដោក ដោក
ដៃក ដឺក ដាក ដើក ដើក ដើក ដោក ។

○ តក តក់ តាក តិក តឹក តឹក តុក តួក តោក តោក
តៃក តឺក តាក តើក តើក តើក តោក ។

○ មក មក់ មាក មិក មឹក មឹក មុក មួក មោក មោក
មៃក មឺក មាក មើក មើក មើក មោក ។

○ ឥក ឥក់ ឥាក ឥិក ឥឹក ឥឹក ឥុក ឥួក ឥោក ឥោក
ឥៃក ឥឺក ឥាក ឥើក ឥើក ឥើក ឥោក ។

๐ หก หัก หาก หิก หึก หึก หึก หุก หูก เหก แหก
โหก หอก หวก เหียก เหือก เหิก เหือก ฯ

๐ อักษรกลาง ๙ แจกในแม่ ตก ดังนี้ ฯ

๐ กก กัก กาก กิก กึก กึก กึก กุก กูก เกก แกก
ไกก กอก กวก เกียก เกือก เกิก เกือก ฯ

๐ จก จัก จาก จิก จึก จึก จึก จุก จูก เจก แจก
โจก จอก จวก เจียก เจือก เจิก เจือก ฯ

๐ ฎก ฎัก ฎาก ฎิก ฎึก ฎึก ฎึก ฎุก ฎูก ฎอก ฎือก
ฎอก ฎอก ฎาก ฎึยก ฎึอก ฎึก ฎือก ฯ

๐ ฏก ฏัก ฎาก ฎิก ฎึก ฎึก ฎึก ฎุก ฎูก ฎอก ฎือก
ฎอก ฎอก ฎาก ฎึยก ฎึอก ฎึก ฎือก ฯ

๐ ทก ทัก ทาก ทิก ทึก ทึก ทึก ทุก ทูก เทก แทก
โทก ทอก ทวก เทียก เทือก เทิก เทือก ฯ

๐ ธก ธัก ธาก ธิก ธึก ธึก ธึก ธุก ธูก เทก แทก
โทก ธอก ธวก เทียก เทือก เทิก เทือก ฯ

๐ บก บัก บาก บิก บึก บึก บึก บุก บูก เบก แบก
โบก บอก บวก เบียก เบือก เบิก เบือก ฯ

๐ ปก ปัก ปาก ปัก ปัก ปัก ปุก ปูก เปก เปก
โปก ปอก ปวก เปียก เปือก เปิก เปอก ား

๐ อก อัก อก อิก อัก อัก อัก อุก อูก เอก แอก
โอก ขอก ขวก เขียก เขือก เขิก เขอก ား

๐ อักษรท่า ๒๔ แจกในแม่ กก ดังนี้ ား

๐ กก คัก คาก คิก คัก คัก คัก คูก คูก เคก แคก
โคก คอก ควก เคียก เคือก เคิก เคอก ား

๐ กก คัก คาก คิก คัก คัก คัก คูก คูก เคก แคก
โคก คอก ควก เคียก เคือก เคิก เคอก ား

๐ อก อัก อก อิก อัก อัก อัก อุก อูก เอก แอก
โอก ขอก ขวก เขียก เขือก เขิก เขอก ား

๐ งก ัก าก ิก ัก ัก ัก ูก ูก เงก แงก
โงก งอก งวก เงียก เงือก เงิก เงอก ား

๐ ชก ชัก ชาก ชิก ชัก ชัก ชัก ชูก ชูก เชก แชก
โชก ชอก ชวก เชียก เชือก เชิก เชอก ား

๐ ชก ชัก ชาก ชิก ชัก ชัก ชัก ชูก ชูก เชก แชก
โชก ชอก ชวก เชียก เชือก เชิก เชอก ား

๑ พก พัก พาก พิด पीด पीด พุ่ พู่ เพท แพท
ไพบ พอบ พวก เพียบ เพื่อก เพิก เพอก ား

๑ ฟก ฟัก ฟาก ฟิด पीด पीด पीด พู่ พู่ เพท แพท
ไพบ ฟอบ ฟวก เฟียบ เฟื่อก เฟิก เฟอก ား

๑ ภก ภัก ภาก ภิด पीด पीด पीด ภู่ ภู่ เภท เภท
ไภบ ะภอบ ะภวก ะเียบ ะเื่อก ะเิก ะเอก ား

๑ มก มัก มาก มิด पीด पीด पीด มู่ มู่ เมท เมท
ไมบ ะมอบ ะมวก ะเียบ ะเื่อก ะเิก ะเมอก ား

๑ ขก ขัก ขาก ขิด पीด पीด पीด ขู่ ขู่ เขท เขท
ไขอ ขอบ ขวก เขียบ เขื่อก เขิก เขอก ား

๑ รก รัก ราก ริด पीด पीด पीด รู่ รู่ เรท เเรท
ไรบ ะรอบ ะรวก ะเียบ ะเื่อก ะเิก ะเรอก ား

๑ ดก ดัก ดาก ดิด पीด पीด पीด ดู ดู เดท เเดท
ไดบ ะดอบ ะดวก ะเียบ ะเื่อก ะเิก ะเดอก ား

๑ จก จัก จาก จิด पीด पीด पीด จู จู เจท เจท
ไจบ ะจอบ ะจวก ะเียบ ะเื่อก ะเิก ะजेอก ား

๑ พัก พัก พำก พัก पीด पीด पीด พู่ พู่ เพ่ก แพ่ก
ไพ่ก ะพ่อก ะพวก ะเพียบ ะเพื่อก ะเพิก ะเพ่อก ား

๐ ฝก ฝัก ฝาก ฝึก ฝิ่ง ฝึ๊ง ฝู้ด ฝู่ด ฝ่ก ฝ่ก
 ฝៃก ฝៃก ฝៃก ฝៃก ฝៃก ฝៃก ฝៃก

๑ อักษรใช้ติดทโนแม่ กก ๒ อักษร
คือ ก ข ข ค ค ง ๓

๑๑. ต่อนี้ไป คำ กกดอน สำหรับอ่านเทียบในแม่ กก ๖

๐ ยานี้ ๑๑ ๐ ชื่น กก ตกทุกข์ ยาก แค้น
 ลำบาก จาก เวียงไชย มัน เลือก เลือก เผาไฟ กิน ผล
 ไม่ ได้ เปรู แวง ราช

๐ รอน ๆ ช่อน อัมมวักดิ์ พระสุริยงเป็น ขอแสง
ช่วง ดึงน้ำ ครั่ง แกรง แผลง เมฆ เขา เงา เมรุ ธร ภาะ

๑ ถึง ค่าง ทราย ไครก ไครอก ฝูง จิ้งจอก ออกเห่า
หอน ชน วิเวก รอน นก หก ร่อน นอน รัง เรียง ขะ

๑๐ ถูกนกปากปี๋ขึง จำปาก ร้อง ข้อง แซ่ได้ขึง
แม่นก ปกปี๋เคี้ยง ได้ขึง ถูก ถอน ป้อน อาหาร วะ

๑ ภรรยา นอนเห็นเขา เคียง ค้าง เกล้า เขามาด้วย
ตก ยาก จาก ศฤง ขาว สด สด นัยน์ หมอง ภาว ภาว

๑ ยาก เย็น เหน หน้าเจ้า สว่าง โสภ ศรั เจ้า พี่อา
อยู่ วง ตั้ง จันทรา มา หม่น หมอง ดออง นวล ฐานะ

๑ เพื่อน ทุกข์ ศุข โสภ ศรั จะ รัก เจ้า เล้า สวง
มิ่ง ขวัญ ย่ำ รัญ จวน นวน ภักตร์ น้อย จะ หมอง ศรี ฐานะ

๑ ชวน ขึ้น กลิ่น กล้า กลิ่น มิ รั ลิ่น กลิ่น มาลี
กลิ้ง เกล้า เข้ายวน ยี่ ที่ ทุกข์ รั้น หย่อน เป็น ทรวง ฐานะ

๑ จบ แม่ กก เท่านั้น ฐานะ

๑ อักษร สูง ๑๑ แจก ใน แม่ กก ตั้งนี้ ฐานะ

๑ ขก ขัก ขาก ขิก ขิต ขึก ขี้ก ขุท ขูท เขต แเขต
โขท ขอก ขวก เขียบ เขือก เขิก เขือก ฐานะ

๑ ขก ขัก ขาก ขิก ขิต ขึก ขี้ก ขี้ก ขุท ขูท เขต แเขต
โขท ขอก ขวก เขียบ เขือก เขิก เขือก ฐานะ

๑ นก นัก นาก นิก นิต นึก นึ่ง นุท นูท เนก แเนก
โนท นอก นวก เนียบ เนือก เนิก เนือก ฐานะ

๑ ฐก ฐัก ฐาก ฐิก ฐิต ฐึก ฐึ่ง ฐุท ฐูท ฐेत แฐेत
โฐท ฐอก ฐวก ฐียบ ฐือก ฐิก ฐือก ฐานะ

๑ กต กัก กาก กิก กิต กึก กึ่ง กุท กูท เกต แเกต
โกท กอก กวก เกียบ เกือก เกิก เกือก ฐานะ

๐ ผด ผั้ ผาด ผิด ผี้ด ผั้ด ผี้ด ผุด ผู้ด ผेट ผเฑ
โผด ผอด ผาว ผ่ียด ผ็อด ผืด ผเอด ๗๖

๐ ผด ผั้ ผาด ผิด ผี้ด ผั้ด ผี้ด ผุด ผู้ด ผेट ผเฑ
โผด ผอด ผาว ผ่ียด ผ็อด ผืด ผเอด ๗๖

๐ ศด ศั้ ศาด ศิด ศั้ด ศั้ด ศั้ด ศุด ศู้ด ศेट ศเฑ
โศด ศอด ศาว ศ่ียด ศ็อด ศืด ศเอด ๗๖

๐ ษด ษั้ ษาด ษิด ษั้ด ษั้ด ษั้ด ษุด ษู้ด ษेट ษเฑ
โษด ษอด ษาว ษ่ียด ษ็อด ษืด ษเอด ๗๖

๐ ฏด ฏั้ ฏาด ฏิด ฏั้ด ฏั้ด ฏั้ด ฏุด ฏู้ด ฏेट ฏเฑ
โฏด ฏอด ฏาว ฏ่ียด ฏ็อด ฏืด ฏเอด ๗๖

๐ หด หั้ หาด หิด หั้ด หั้ด หั้ด หุด หู้ด หेट หเฑ
โหด หอด หาว ห่ียด ห็อด หืด หเอด ๗๖

๐ อักษรกลาง ๙ แจกในแม่ กท ดังนี้ ๗๖

๐ กท กั้ กาด กิด กั้ด กั้ด กั้ด กุด กู้ด เกด แกด
โกด กอด กาว เกียด เก็อด เกิด เกเอด ๗๖

๐ จด จั้ จาด จิด จั้ด จั้ด จั้ด จุด จู้ด เจด แจด
โจด จอด จาว เจียด เจ็อด เจิด เจเอด ๗๖

๐ ฎก ฎัก ฎาก ฎิก ฎี้ก ฎึก ฎืก ฎุท ฎูท ฎเฑ ฎเฑท
 ไฎก ฎอก ฎวก ฎ็บก ฎ็อก ฎ็ท ฎ็ทท ฐานะ

๐ ฏก ฏัก ฏาก ฏิก ฏี้ก ฏึก ฏืก ฏุท ฏูท ฏเฑ ฏเฑท
 ไฏก ฏอก ฏวก ฏ็บก ฏ็อก ฏ็ท ฏ็ทท ฐานะ

๐ ทก ทัก ทาก ทิก ที้ก ทึก ทืก ทุท ฑูท เทท แทท
 ไทท ทอก ทวก เทียบท เท็อก เท็ท เท็ทท ฐานะ

๐ ทก ทัก ทาก ทิก ที้ก ทึก ทืก ทุท ฑูท เทท แทท
 ไทท ทอก ทวก เทียบท เท็อก เท็ท เท็ทท ฐานะ

๐ บก บัก บาก บิก บี้ก บึก บืก บุท บูท เบท แบท
 ไบท บอก บวก เบียบท เบ็อก เบ็ท เบ็ทท ฐานะ

๐ ปก ปัก ปาก ปิก ปี้ก ปึก ปืก ภูท ภูท แปท แแปท
 ไปก ปอก ปวก เปียบท เป็อก เป็ท เป็ทท ฐานะ

๐ ฅก ฅัก ฅาก ฅิก ฅี้ก ฅึก ฅืก ฅุท ฅูท ฅเฑ ฅเฑท
 ไฅก ฅอก ฅวก ฅ็บก ฅ็อก ฅ็ท ฅ็ทท ฐานะ

๐ อักษร ๒๔ แจกในแม่ กท ดังนี้ ฐานะ

๐ กก คัก คาก คิก คี้ก คึก คืก คุท ฅูท ฅเฑ ฅเฑท
 ไคท คอก ควก ฅ็บก ฅ็อก ฅ็ท ฅ็ทท ฐานะ

๐ คด คัด คาก คิต คืต คื้ต คื๊ต คุด คุด เคต แคต
โคต คอต คาก เคียต เคือต เคืต เคอต ๖

๐ ขก ขัด ขาก ขิต ขืต ขื้ต ขื๊ต ขุด ขูด เขต แเขต
โขก ขอก ขาก เขียต เขือต เขืต เขอต ๖

๐ งก งัด งาก งิต งืต งื้ต งื๊ต งุด งูด เงต แงต
งอก งอก งาก เงียต เงือต เงืต เงอต ๖

๐ ชก ชัด ชาก ชิต ชืต ชื้ต ชื๊ต ชุด ชูด เชต แเชต
โชก ชอก ชาก เชียต เชือต เชืต เชอต ๖

๐ ซก ซัด ซาก ซิต ซืต ซื้ต ซื๊ต ซุด ซูด เซต แเซต
โซก ซอก ซาก เซียต เซือต เซืต เซอต ๖

๐ ฅก ฅัด ฅาก ฅิต ฅืต ฅื้ต ฅื๊ต ฅุด ฅูด ฅेत แฅेत
ฅอก ฅอก ฅาก ฅเียต ฅเือต ฅเืต ฅเอต ๖

๐ ญก ญัด ญาก ญิต ญืต ญื้ต ญื๊ต ญุด ญูด ญेत แญेत
ญอก ญอก ญาก ญเียต ญเือต ญเืต ญเอต ๖

๐ ฦก ฦัด ฦาก ฦิต ฦืต ฦื้ต ฦื๊ต ฦุด ฦูด ฦेत แฦेत
ฦอก ฦอก ฦาก ฦเียต ฦเือต ฦเืต ฦเอต ๖

๐ อก อัด อาก อิต อืต อื้ต อื๊ต อุด อูด อेत แอेत
ออก ออก อาก อเียต อเือต อเืต อเอต ๖

๐ ณต นั้ต นาท นิต นั้ต นั้ต นั้ต นุต นุต เนต แเนต

เนต นอต นวต เนียต เนือต เนิต เนือก ๗ะ

๐ ทท ทั้ต ทาท ทิต ทั้ต ทั้ต ทั้ต ทุต ทูต เทต แทต

ไทต ทอต ทวต เทียต เทือก เทิต เทือก ๗ะ

๐ ธต ธั้ต ธาท ธิต ธั้ต ธั้ต ธั้ต ธุต ธูต ธेत แธต

ไธต ธอต ธวต เอียต เอือก เอิต เอือก ๗ะ

๐ นต นั้ต นาท นิต นั้ต นั้ต นั้ต นุต นุต เนต แเนต

โนต นอต นวต เนียต เนือต เนิต เนือก ๗ะ

๐ พท พั้ต พาท พิต พั้ต พั้ต พั้ต พุต พูต เพต แพต

ไพต พอต พวต เพียต เพือก เพิต เพือก ๗ะ

๐ ฟท ฟั้ต ฟาท ฟิต ฟั้ต ฟั้ต ฟั้ต ฟุต ฟูต เฟต แฟต

ไฟต ฟอต ฟวต เฟียต เฟือก เฟิต เฟือก ๗ะ

๐ ภท ภั้ต ภาท ภิต ภั้ต ภั้ต ภั้ต ภุต ภูต ภेत แภต

ไภต ภอต ภวต เภียต เภือก เภิต เภือก ๗ะ

๐ มต มั้ต มาต มิต มั้ต มั้ต มั้ต มุต มูต เมต แมต

ไมต มอต มวต เมียต เมือก เมิต เมือก ๗ะ

๐ ยต ยั้ต ยาท ยิต ยั้ต ยั้ต ยั้ต ยุต ยูต เยต แยต

โยต ยอต ยวต เอียต เอือก เอิต เยต ๗ะ

๑ แตนดิน ถิ่นมนุษย์ เลี้ยงตัวๆ เพลิงไฟลง ตัก
 กำนันบ้านเรือนโง่ โดง คดอง เกล็ดอน ขะเขื่อนโยน

๑ บ้านช่อง คดองเล็กใหญ่ บ้างตื่นไฟ ตกใจโจน
 ปลุกเพื่อนเตือน ตะโกน ดูกโลกโชน โชน กันเอง ะ

๑ พิณ พาทย์ ระนาด ฆ้อง ตะโพน กดอง ร้อง เปนเพลง
 ระฆังดังดังเวง ไห่หง่ หง่างเหง่แก่ง ก่างดัง ะ

๑ ขุนนางต่าง ดูกิ่ง ท่านผู้หญิง วิ่ง ยุคหลัง พัน
 ตะวันกัน ตั้ง ตั้ง พลั้ง พลัด ตก หก กระเมน ะ

๑ พระสงฆ์ ลงจากกุฏิ วิ่งอุกตลุดดุดมือเฒ่า หลวง
 จู้หนี หลวงเถร ลงโคลนเลน แผ่น ผาโชน ะ

๑ พวก วักพลัดเข้าบ้าน ถ้าน ต่อ ถ้าน ขานเซโชน
 กันไม้ไกวเอนโชน ถึงค่างโจนโชน หก หัน ะ

๑ พวกผีที่ปั้น ถูก คิก จมูก ถูก ตา พลัน ชิก ชิก
 ระริกกัน ปั้นไม้ทั้น มันเดือดใจ ะ

๑ สอง องค์ ทรงสังวาล โลกธาตุ หวาด หวั่นไหว
 ขึ้นนอนอ่อนอกใจ เติบไม้ไผ่ให้อาตุร ะ

๐ อักษรสูง ๑๑ แจกใน กบ ดังนี้

ฯ

๐ ขบ ขับ ขาบ ขิบบ ขีบบ ขี้บบ ขุบบ ขูบบ ขอบ ขวบ
โขบบ ขอบ ขวบ เข็บบ เข็บบ เขิบบ เขอบ

ฯ

๐ ขบ ขับ ขาบ ขิบบ ขีบบ ขี้บบ ขุบบ ขูบบ ขอบ ขวบ
โขบบ ขอบ ขวบ เข็บบ เข็บบ เขิบบ เขอบ

ฯ

๐ คบ คับ คาบ คิบบ คีบบ คี้บบ คุบบ คูบบ คอบ คูป
โคบบ คอบ คูป คึบบ คึบบ คิบบ คอบ

ฯ

๐ ชบ ชับ ชาบ ชิบบ ชีบบ ชี้บบ ชุบบ ชูบบ ชอบ ชูป
โชบบ ชอบ ชาบ เช็บบ เช็บบ เชิบบ เชอบ

ฯ

๐ คบ คับ คาบ คิบบ คีบบ คี้บบ คุบบ คูบบ คอบ คูป
โคบบ คอบ คูป คึบบ คึบบ คิบบ คอบ

ฯ

๐ คบ คับ คาบ คิบบ คีบบ คี้บบ คุบบ คูบบ คอบ คูป
โคบบ คอบ คูป คึบบ คึบบ คิบบ คอบ

ฯ

๐ คบ คับ คาบ คิบบ คีบบ คี้บบ คุบบ คูบบ คอบ คูป
โคบบ คอบ คูป คึบบ คึบบ คิบบ คอบ

ฯ

๐ คบ คับ คาบ คิบบ คีบบ คี้บบ คุบบ คูบบ คอบ คูป
โคบบ คอบ คูป คึบบ คึบบ คิบบ คอบ

ฯ

๐ ขบ ขับ ขาบ ขิบ ขึบ ขั้บ ขี้บ ขุบ ขูบ เขบ แเขบ
โฆบ ฆอบ ฆาบ เข็บบ เข็บบ เข็บบ เข็บบ ား

๐ สบ สับ สาบ สิบ สึบ สั้บ สี้บ สุบ สูบ เสบ แสบ
โสบ สอบ สวบ เส็บบ เส็บบ เส็บบ เส็บบ ား

๐ หบ หับ หาบ หิบบ หึบ หั้บ หี้บ หุบ หูบ เหบ แเหบ
โหบ หอบ หวบ เห็บบ เห็บบ เห็บบ เห็บบ ား

๐ อักษรกลาง ๙ แจกในแม่ กบ ดังนี้ ား

๐ กบ กับ กาบ กิบบ กึบ กั้บ กี้บ กุบ กูบ เกบ แเกบ
โกบ กอบ กวบ เก็บบ เก็บบ เก็บบ เก็บบ ား

๐ จบ จับ จาบ จิบบ จึบ จั้บ จี้บ จุบ จูบ เจบ แเจบ
โจบ จอบ จวบ เจ็บบ เจ็บบ เจ็บบ เจ็บบ ား

๐ ฎบ ฎับ ฎาบ ฎิบบ ฎึบ ฎั้บ ฎี้บ ฎุบ ฎูบ ฎเบ แฎบ
โฎบ ฎอบ ฎวบ ฎ็็บบ ฎ็็บบ ฎ็็บบ ฎ็็บบ ား

๐ ฏบ ฏับ ฏาบ ฏิบบ ฏึบ ฏั้บ ฏี้บ ฏุบ ฏูบ ฏเบ แฏบ
โฏบ ฏอบ ฏวบ ฏ็็บบ ฏ็็บบ ฏ็็บบ ฏ็็บบ ား

๐ ทบ ทับ ทาบ ทิบบ ทึบ ทั้บ ที้บ ทุบ ทูบ เทบ แเทบ
โทบ ทอบ ทวบ เท็บบ เท็บบ เท็บบ เท็บบ ား

๐ ทบ ทับ ทาบ ทิม ทึบ ทึบ ทับ ทูบ เทบ แทบ

ไคบ คอบ ทวบ เต๋บบ เต๋อบ เต๋บ เทอบ ๗

◎ រប រ៉ប រាប រិប រឺប រឺប រុប រប រប រប រប

បែប បប បាប បៀប បៀប បើប បោប ៗ

◎ ហង ង៉ង់ ហាង ងិង ង្គិង ងឹង ងឿង ឃុំ ឃ្លុំ ឃេង ឃ្រេង

โปบ ปอบ ปวน เปบม เป็ม เป็บ เปอบ ๗๕

© ចប ចំ ចាប ចិប ចឹប ច័ប ច្រប ចួប ចេប ចោប

ໂອບ ອອບ ອາບ ເອ້ຍບ ເອ້ອບ ເອີບ ເອດບ າະ

๐ อักษรท่า ๒๕ แจกในแม่ กบ ฝั่ง

๐ คบ คั บ คาบ คิ บ คึ บ คื บ คุ บ คู บ เคบ แเคบ

ไคบ คอบ ควบ เคียบ เคือบ เคิบ เคอบ ๖๖

๐ คบ คั บ คาม คิ บ คั บ คั บ คบ คบ คบ แค

ไคบ คอบ ควบ เคียบ เค็บบ เคิบ เคอบ ๗๕

៖ ឡប ឡប់ ឡាប ឡិប ឡីប ឡឺប ឡឺប ឡុប ឡុប ឡោប ឡោប

[illegible]

◎ ဂပ ဂဗ် ဂာပ ဂိပ ဂီပ ဂိုပ ဂုပ ဂုပ္ပ ဂေပ ဂေမ္ပ

โงบ งอบ งาบ เจ้งบ เจ็อบ เจิบ เงอบ

๑ นบ นั้ นาบ นิบ นึ่ นื้ นื่ นุบ นูบ เนบ แเนบ
โนบ นอบ นwab เนียบ เนื้อบ เนิบ เเนอบ ๖๖

๑ พบ พั้ พาบ พิบ พึ่ พื้ พื้ พุบ พูบ เพบ แพบ
ไพบ พอบ พwab เพียบ เพื้อบ เพิบ เพอบ ๖๖

๑ ฟบ ฟั้ ฟาบ ฟิบ ฟึ่ ฟื้ ฟื้ ฟุบ ฟูบ เฟบ แพบ
ไพบ ฟอบ ฟwab เฟียบ เฟื้อบ เฟิบ เฟอบ ๖๖

๑ ภบ ภั้ ภาบ ภิบ ภึ่ ภื้ ภื้ ภุบ ภูบ เกบ แภบ
โกบ ภอบ ภwab เกียบ เกื้อบ เกิบ เกอบ ๖๖

๑ มบ มั้ มาบ มิบ มึ่ มื้ มื้ มุบ มูบ เมบ แมบ
โมบ มอบ มwab เมียบ เมื้อบ เมิบ เมอบ ๖๖

๑ ยบ ยั้ ยาบ ยิบ ยึ่ ยื้ ยื้ ยุบ ยูบ เยบ แยบ
โยบ ยอบ ยwab เยียบ เยื้อบ เยิบ เยอบ ๖๖

๑ รบ รั้ ราบ ริบ รึ่ รื้ รื้ รุบ รูบ เรบ แรบ
โรบ รอบ รwab เรียบ เรื้อบ เริบ เรอบ ๖๖

๑ ดบ ดั้ ดาบ ดิบ ดึ่ ดื้ ดื้ ดุบ ดูบ เดบ แดบ
โดบ ดอบ ดwab เดียบ เดื้อบ เดิบ เดอบ ๖๖

๑ วบ วั้ วาบ วิบ วึ่ วื้ วื้ วุบ วูบ เวบ แวบ
โวบ วอบ วwab เวียบ เวื้อบ เวิบ เวอบ ๖๖

๐ พับ พับ พับ พับ พับ พับ พับ พับ พับ พับ
 ใพบ ใพบ ใพบ ใพบ ใพบ ใพบ ใพบ ใพบ ใพบ ใพบ ๖

๐ ชบ ชบ ชบ ชบ ชบ ชบ ชบ ชบ ชบ ชบ
 ไชบ ไชบ ไชบ ไชบ ไชบ ไชบ ไชบ ไชบ ไชบ ไชบ ๖

๐ อักษรใช้ตกในแม่ กบ ๗ อักษร
 คือ บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ๖

๐ ท่อนี้ไปคำกลอนสำหรับอ่านเทียบใน แม่ กบ

๐ ยานี ๑๑ ๐ ขึ้นกบจบแม่กต พระบาทศ
 บุชาคุณที่ ฅาศุภ รุกขมูถ ภูถ สวัสดิ์ สัตถาว ๖

๐ ระเบียบหลักเนตรหนึ่ง เอนองค์อิง พิง สิ่งข
 เหมือนกับหลักสนิท นอน สวรรค์ อภิญ ญาณ ๖

๐ บำเพ็ญเองเห็นจบ พื้นพิภพจบจักรวาล สวรรค์
 ขึ้นวิมาน ทานเหินแจ้งแหล่งโลกา ๖

๐ เข้ามานานนับเดือน ไม่จะเขื่อนเคลื่อน ทา
 จำศีลกิน วาตา เปนฅาศุภทุกเดือนนี้ ๖

๐ วันนั้นครั้นดินไหว เกิดเหตุใหญ่ใน ประพ
 เถิงดูรู้กะดี กาลกนิษฐ์ ประการ ๖

ลัก ฅก	เขียน ฅก	น้ำ ฅระฅก	ทั้ง ฅก
ท่อย ฅก	ฅก ฅระฅก	ข้า ฅก	เงื่อน ฅระฅก

หวาย ฅก	ช่าง ฅก	โค ฅก	ฅก ฅก
ฅก ฅก	ปลิง ฅก	อืด ฅระ ฅก	ฅระ ฅก

ฅก ฅก	ฅก ฅก	เก็บ ฅก	ฅก ฅก
ทาง ฅก ฅก	ฅก ฅก	อืด ฅก	ฅก ฅก

ไ้ ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก
ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก

ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก
ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก

ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก
ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก

ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก
ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก

ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก
ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก

ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก
ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก	ฅก ฅก

เจ็ก	น้ำไหลโจ๊ก	เจ๊ยก	กระ ต้าก
โจกเจก	แปน โจก	กรร เจ๊ยก	เข้ ตาก
คื้ ต็อก	ไก่อ่ ชัน เอ็ก	โ๊ยก	ช็อก
จัก ทอก	คนเอก	โือก	ออก
เอี้ยก	กลืน เอี้ยก	ตั้งนี้เปน ต้น	อะ
ถ่าเอี้ยก	เวอ เอ็ก		

๐

ในแม่ กต มีคำ ว่า

อะ

เจ๊อก ขก	ช้อง ชัก	ล้า ขาก	รอย ชัก
ไม้คด	ตอก คัก	เคียน คาก	ถั่ง คัก
กลอง ขุก	ช้อน ขอก	กบ เขี่ยก	ชิง ฉักร
มึง ขุก	ก๊ว คอก	ซัง เคียก	พุกไม้ชัก
แดง ฉาก	ฉวย ขุก	ฉัก กระเชก	ฉาโฉก
ลี้ ขาก	จุก ขุก	ไชยเชษฐ	ช่วงโชติ
กลาน ถัก	ถักถัก	ถอน ถอก	แปน ผก
ถาย บัน ทัก	แปด ทัก	ทัง ทอก	ไม้ตพก
เพียน ผัก	ผก ผาก	ท่า ผัก	พั้ง ผัก
น้ำ พระ พัก	พัง พาก	ยา พัก	พรวณ พัก

๘๓

คำ ผุด	รศ ผืด	คำ เนียง แผด	สี่ ผัด
วัน พุดม	พลอย เพชร	พวก แพทย์	กึ่ง พัด
รศ ผาด	ของ สด	คำ สัตย	ฝน สาด
พื้น ฟาด	รีบ ชด	คลื่น ชัด	เผ็ด ชูต ชาด
ที่ สด	นัก สวด	ต้น สี่ เสียด	ประ เจริญ
เลื่อม ชุด	ทรง ชวด	มาร เจริบ	ทรง เจริต
ฝึก หัด	เนิน หาด	โรค หืด	ปั้น หวด
จีน ยัด	อุป ยาด	อืด อื้อ	จีน ฮวด
คำ ไม่ตรี	แม่ กต ตั้ง น้	ก๊าก เจริญ	เลื้อย สะก๊อด
		ร้าย กาจ	สรว่ม กอด
ตั้ง ปืด	คน ชื่อ อืด	ถัน ตั้ง เอียด	
ทับ ปอด	บัน ออด ๆ	บัน ละเอียด	

“ในแม่ กบ มี คำ ว่า ”

งู ขบ	ไถ่ ขับ	น้ำ เข้ม ขาบ	คัน ขอบ
นำ คบ	บัง คับ	จว เข้ คาบ	รอบ คอบ
ถัน ฉับ	เบ็ด ถบ	ถึง ถับ	สถูป
กำ ชับ	กระ ทบ	ลำ ทับ	เทียน รูป
น้ำ แถบ	ประ ถบ	พั่น สับ	คำ คับที่
จวน แทบ	เขา ขบ	ช้อน ขับ	มี ทรัพย์

ต้อง ถาบ	นับ คบ ถีบ	เจ็บ แสบ	บัก เลียบ
ฉิม ทราบ	เลือดไหล ชิบๆ	กิน แรบ	เงียบ เขียบ
ห้วย หุบ	คำไม้ตรี แม่ กบ ถึงนี้	หอย จับ แจ้ง	
จว เข็ญ		ปลาไหล จุบ	
ไก่อ เจียบ	ร้อง ปี่ เปีย	ตอกไม้ ปี่ ปา ปี่	
ผัก กระเจียบ	เปียบ เข้	คัน ปีบ	
ร้อง อื้อบ			ฯ

๐ อักษร คำ ที่มี ตัว ห นำ นำ ในแม่ กก กต กบ นี้
ก็มี สำเนียง ต่าง กัน กับ อักษร คำ สามัญ ๆ คำว่า ฯ

ผสม หงอก	ไว เหงือก	เจบ หงอด	ท่า ปาก หงับ
เพาะ ไม่ งอก	นก เงือก	เง้า ๆ งอด ๆ	อ้า ปาก จับ
ถาบ กระหนก	น้ำ หนัก	รู้ ลำ หนัก	ผัก หนอก
พืช หน นก	ลำ หนักนี้	เหนียว หนัก	กาย นอก
ใบ หนาด	เครา หนวด	ถอน ตั้ง หนัก	แซ่ หมัก
ไผ่ หนาท	หมอ หนวด	คำ หนัก	ถาว ว่า มั้
พดู หมาก	ถวม หมวก	สุญ หมก	กำ หมัก
ของ มาก	เถา มวก	ไช้ มก	ผูก มัด

แห่ง หมด	กระหมุด กระหมิต	หุดา หมด
นอ หมด	มิต มิต	ตำ หมด
คณ หมด	ถั่ว หมด	ความ หมด
หมาย หมด	ลั่ว หมด	ทุก หมด
เข้า หมด	ยอ หมด	น้ำ หมด
หนาม หมด	มี หมด	เย็บ หมด
ไม่ หมด	ยา หมด	ไม่มี หมด
ยง หมด	อย่าง หมด	ยัด หมด
คำ หมด	ยก หมด	ไห หมด
ปลิว หมด	แตก หมด	ไห หมด
ตื่น หมด	สำหรับ หมด	ดิน หมด
พล หมด	สำหรับ หมด	โต หมด
ทำ หมด	กระ หมด	หลอน หมด
ชุด หมด	มี หมด	ปก หมด
ปลา หมด	อยู่ หมด	ประ หมด
หย่อน หมด	มาก หมด	ปู หมด
หลัก หมด	นอน หมด	เข็ด หมด
เขียน หมด	ความ หมด	ตำ หมด

แปน หวัต	ไหว หวาท	หวัท หวิต	ตั้งนี้แปน ต้น
แว้ง วัต	เวี่ยน วาต	วีวัตร	

จัดคำเสียงต่างแปนคู่กัน ในแม่ กก กต กบ ฆอแปนที่
สังเกต แปน ตัวอย่างเท่านั้น ะ

๑ อึ่งคำในแม่ กก กต กบ อักษรที่ไม่มีตัว ห นำ
เพราะจะผิดจากคำเดิมในภาษามคธ แต่อ่านลำเนียง
เหมือน ตัว ห นำว่า ๆ คำว่า กนก ทิดก ประโยค
ประมาณ อำมาตย์ ประโยชน์ อนาคต อเนก กากนิก ออกนิจูแปนต้น
แต่คำ ที่ อักษรกลาง อยู่ข้าง นำ เสียง อักษร สูง กลาง กลบ
ออกไป แปน เหมือน กับ ลำเนียง ห นำ นั้น ก็มีอยู่หลาย คำ
แต่มีก็มาแต่คำแดงโดย มากเหมือนคำเหล่านี้ บัญญ ญิติ
บำญญิติ

เสวจ	ตริส	จวิต	ตรวจ	ปราว
ลำเวจ	คำริส	จำวิต	คำรวจ	บำราว
เกิด	ตริบ	บวก	บวช	ชด
กำเนิด	คำริบ	ผนวก	ผนวช	ชนด

สวท	ทวิ	กำรบ	อรวบ เปน ทั้น ๖
สํวท	ทํวิท	อรวบ	

๑ ที่ แผลง ออก จาก อักษร กลาง แต่ ลำเนียง ไม่ เปน
ห นำ คง เปน เเสียง อักษร ทำ อยู่ นั้น ก็ มี เหมือน

คำ ว่า	ปราศ	อาจ	เช่น นี้ เปน ทั้น ๖
	บําราศ	อํานาจ	

๑ อักษร สูง ๑๑ แจก ใน แม่ กม ทั้ง นี้ ๖

๑ ขม ขัม ขาม ขิม ขั้ม ขั้ม ขั้ม ขุม ขูม เขม เขม
โหม หมม หมม เข้ม เข้ม เข้ม เขม ๖

๑ ขม ขัม ขาม ขิม ขั้ม ขั้ม ขั้ม ขุม ขูม เขม เขม
โหม หมม หมม เข้ม เข้ม เข้ม เขม ๖

๑ นม นัม นาม นิม นั้ม นั้ม นั้ม นุม นูม เนม เนม
โนม นอม นอม เน้ม เน้ม เน้ม เนม ๖

๑ รุ้ม รุ้ม รุ้ม รุ้ม รุ้ม รุ้ม รุ้ม รุ้ม รุ้ม รุ้ม
โรรุ รุอม รุอม รุ้ม รุ้ม รุ้ม รุ้ม รุ้ม รุ้ม ๖

๑ ฤม ฤม ฤม ฤม ฤม ฤม ฤม ฤม ฤม ฤม
โอรุ ฤอม ฤอม ฤ้ม ฤ้ม ฤ้ม ฤ้ม ฤ้ม ฤ้ม ๖

๐ ผม ผ้ม ผาม ผิม ผั่ม ผั้ม ผั่ม ผุ่ ผู่ม ผู่ม ผ่ม ผั่ม
โผม ผอม ผวม ผើบม ผើบม ผើบ ผ้อม

ฯ

๐ ผม ผ้ม ผาม ผิม ผั่ม ผั้ม ผั่ม ผุ่ ผู่ม ผู่ม ผ่ม ผั่ม
โผม ผอม ผวม ผើบม ผើบม ผើบ ผ้อม

ฯ

๐ คม คัม คาม คิม คั่ม คั้ม คั่ม คุ่ คู่ม คู่ม เคม แค่ม
โคม คอม ควม เค็บม เค็บม เค็บ เค่อม

ฯ

๐ ขม ขัม ขาม ขิม ขั่ม ขั้ม ขั่ม ขุ่ ขู่ม ขู่ม เขม แห่ม
โขม ขอม ขวม เข็บม เข็บม เข็บ เข่อม

ฯ

๐ ถม ถัม ถาม ถิม ถั่ม ถั้ม ถั่ม ถุ่ ฐม ฐม เถม แถ่ม
โถม ถอม ถวม ถើบม ถើบม ถើบ เถ่อม

ฯ

๐ หม หัม หาม หิม หั่ม หั้ม หั่ม หุ่ หู่ม หู่ม เหม แหม
โหม หอม หวม เห็บม เห็บม เห็บ เหม่อม

ฯ

๐ ผัน ทัวบไ้ ' ๒ เป็น ๓ คำดังนี้

ฯ

๐ ฐม ฐัม ฐาม ฐิม ฐั่ม ฐั้ม ฐั่ม ฐุ่ ฐู่ม ฐู่ม ฐ่ม ฐั่ม
โฐม ฐอม ฐวม ฐើบม ฐើบม ฐើบ ฐ้อม

៖ ឧក្ខរ កតា ៩ កោណមេត្តា កម កង្កី កះ

៖ ក កំ កា កិ កឹ កី ក្រ កុ កួ កោ កោ
កោ កោ កោ កើ កើ កើ កោ កោ កោ

៖ ក កំ កា កិ កឹ កី ក្រ កុ កួ កោ កោ
កោ កោ កោ កើ កើ កើ កោ កោ កោ

៖ ក កំ កា កិ កឹ កី ក្រ កុ កួ កោ កោ
កោ កោ កោ កើ កើ កើ កោ កោ កោ

៖ ក កំ កា កិ កឹ កី ក្រ កុ កួ កោ កោ
កោ កោ កោ កើ កើ កើ កោ កោ កោ

៖ ក កំ កា កិ កឹ កី ក្រ កុ កួ កោ កោ
កោ កោ កោ កើ កើ កើ កោ កោ កោ

៖ ក កំ កា កិ កឹ កី ក្រ កុ កួ កោ កោ
កោ កោ កោ កើ កើ កើ កោ កោ កោ

៖ ក កំ កា កិ កឹ កី ក្រ កុ កួ កោ កោ
កោ កោ កោ កើ កើ កើ កោ កោ កោ

៖ ក កំ កា កិ កឹ កី ក្រ កុ កួ កោ កោ
កោ កោ កោ កើ កើ កើ កោ កោ កោ

๐ อม อัม อาม อิม อீม อึ่ม อุ่น อุน แอม
 ไอม ออม อวม เอี่ยม เอื่อม เอิม เออม

๐ ฝนที่วายุไม้ ๒๗ + เปน ๕ คำทิ้งน

[illegible]

เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม
 เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม
 เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม
 เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม เกี่ยม

๐ ยิงอีก ๘ อักษร ผันดังนี้เหมือนกัน ๖

๐ อักษรท่า ๒๔ แจกในแม่ กม ดังนี้ ๖

๐ คม คัม คาม คิม คั้ม คั้ม คั้ม คุม คุม เคม แคม
 ไคม คอม ควม เคี่ยม เคื่อม เคิม เคอม ๖

๐ คม คัม คาม คิม คั้ม คั้ม คั้ม คุม คุม เคม แคม
 ไคม คอม ควม เคี่ยม เคื่อม เคิม เคอม ๖

๐ ขม ขัม ขาม ขิม ขั้ม ขั้ม ขั้ม ขุม คุม เชม แชม
 ไخم ขอม ขวม เขี่ยม เขื่อม เขิม เคอม ๖

๐ งม งัม งาม งิม งั้ม งั้ม งั้ม งุม คุม เงม แงม
 ไงม งอม งวม เงี่ยม เงื่อม เงิม เงอม ๖

๐ ฅม ฅัม ฅาม ฅิม ฅั้ม ฅั้ม ฅั้ม ฅุม ฅุม เฅม แฅม
 ไฅม ฅอม ฅวม เฅี่ยม เฅื่อม เฅิม เฅอม ๖

๑ พม พัม พาม พิม พ้ม พิ่ม พุ่ม พูน เพม แพน
โพน พอม พวม เพียม เพื่อม เพิม เพอม าะ

๑ พม พัม พาม พิม พ้ม พิ่ม พุ่ม พูน เพม แพน
โพน พอม พวม เพียม เพื่อม เพิม เพอม าะ

๑ ทม ถัม ทาม ทิม ถ้ม ถิ่ม ถิ่น ทุม ฏุม เทม แทม
โทม ทอม ทวม เทียม เทื่อม เทิม เทอม าะ

๑ มม มัม มาม มิม ม้ม มิ่ม มิ่น มุม ฏุม เมม แมม
โอม มอม มวม เมียม เมื่อม เมิม เมอม าะ

๑ ยม ยัม ยาม ยิม ย้ม ยิ่ม ยิ่น ยุม ฎุม เยม แยม
โยม ยอม ยวม เยียม เยื่อม เยิม เยอม าะ

๑ รม รัม ราม ริม ร้ม ริ่ม ริ่น รุม ฎุม เรม แรม
โอม รอม รวม เรียม เรื่อม เริม เรอม าะ

๑ ตม ถัม ตาม ติม ถ้ม ถิ่ม ถิ่น ตุม ฏุม เทม แทม
โอม ตอม ตวม เตียม เตื่อม เติม เทอม าะ

๑ วม มัม วาม วิม ว้ม วิ่ม วิ่น วุม ฎุม เวม แวม
โอม วอม ววม เวียม เวื่อม เวม เวอม าะ

๑ พัม พัม พ้าม พิม พ้ม พิ่ม พุ่ม พูน เพ้ม แพน
โพม พ้อม พววม เพียม เพื่อม เพิม เพอม าะ

๐ ฮม ฮัม ฮาม ฮิม ฮึ่ม ฮื่ม ฮู่ ฮู๋ เฮม แฮม
โฮม ฮอม ฮวม เฮียม เขียม เอียม เขอม ား

๐ ฉน์ด้วยไม้ เปน ๓ คำดังนี้ ား

๐ คม คัม คั้ม คั้ม คาม ค้าม คิม คั้ม
ค๋ม คั้ม ค้าม คั้ม

คั้ม คั้ม คั้ม คั้ม คั้ม คั้ม คุม คั้ม
คั้ม คั้ม คั้ม คั้ม คั้ม คั้ม

คุม คั้ม เคม เค้ม แคม แค้ม ไคม ไค้ม
คั้ม เค้ม แค้ม ไค้ม

คอม คั้ม ควม คั้ม เคียม เคียม
คั้ม คั้ม เคียม

เคียม เคียม เคียม เคียม เคียม เคียม
เคียม เคียม เคียม

๐ บัง อัก ๒๓ อักษร ฉน์ อย่างนี้เหมือน กัน ား

๐ ในแม่ กม ไร่ตัว ม ฤกท ตัวเดียว นฤกทิต
ฤกทได้บัง เหมือน คำว่า ประจุ จุ๋
เจ้าจุฬท เปน ต้น ား

๐ กระจับปี่สี่ ขอ ท่อเลียง ขับ รำ จำเรียง ลำเนียง
นางพ้าน่าพั้ง ๖

๐ เตะระ พระ กุศล หน หลึง ลึงโตใจ หวัง ใต้ตังมุง
มาตปรากตนา ๖

๐ จริง นะ ประสกลีกา สดก มนตร์ ภาวนา เปียง น่ำ
จะไค้ไป สวรรค์ ๖

๐ จบเทศ เสร็จ คำ รำ พรรณ พระองค์ ทรง ธรรม
ทั้น ทั้น เมฆาคตาไคล ๖

จบแม่กมเท่านั้น

๐ ยักษร สูง ๑๑ แจกในแม่ เกย ดังนี้ ๖

๐ เอย
เขอย ขาย ขาว ขิว ขัว ขี้บ ขี้บ ขุย ขุย เหว แหว
โหย ขอบ ขวย เขี้ยว เข้อย เข็บ เข็บะ เข็บ เข็บะ เหว เหวะ
ขัว ขัวะ เหว แหวะ โหว เหวะ ขอ ขัย ข้อย ๖

ข้อย

ข้อย

័ ឆ្រប ឆាប ឆារ ឆិរ ឆ័រ ឆ័ប ឆ័ប ឆុប ឆុប ឆោ ឆោ
ឆោប

ឆ្រប ឆុប ឆាប ឆ័បរ ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប
ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ

ឆ័រ

ឆ័រ

័ ឆ្រប ឆាប ឆិរ ឆ័រ ឆ័ប ឆ័ប ឆុប ឆុប ឆោ ឆោ
ឆោប

ឆ្រប ឆុប ឆាប ឆ័បរ ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប
ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ

ឆ័រ

ឆ័រ

័ ឆ្រប ឆាប ឆិរ ឆ័រ ឆ័ប ឆ័ប ឆុប ឆុប ឆោ ឆោ
ឆោប

ឆ្រប ឆុប ឆាប ឆ័បរ ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប ឆ័ប
ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ ឆ័រ

ឆ័រ

ឆ័រ

១ ពេប ពាប ពាវ ពិវ ព័រ ព័ប ពុប ពួប ពោ ពោរ
ពេប ពោប

ពៃប ពៃប ពាប ពើប ពើប ពើប ពើប ពើប ពើប ពើប ពើប ពើប
ព័រ ព័រ ពេ ពេ ពេ ពេ ពេ ពេ ពេ ពេ ពេ ពេ ពេ

ព័រ

ព័រ

២ ដេប ដាប ដាវ ដិវ ដ័រ ដ័ប ដុប ដួប ដោ ដោរ
ដេប ដោប

ដៃប ដៃប ដាប ដើប ដើប ដើប ដើប ដើប ដើប ដើប ដើប ដើប
ដ័រ ដ័រ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ

ដ័រ

ដ័រ

៣ ដេប ដាប ដាវ ដិវ ដ័រ ដ័ប ដុប ដួប ដោ ដោរ
ដេប ដោប

ដៃប ដៃប ដាប ដើប ដើប ដើប ដើប ដើប ដើប ដើប ដើប ដើប
ដ័រ ដ័រ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ ដេ

ដ័រ

ដ័រ

◎ គេប គាយ គាវ គិវ គីវ គឹប គឹប គុប គូប គេវ គេវ
គេប

តៃប គបប គវប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប
គីវ គីវ គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប

គើប

គើប

◎ មេប មាយ មាវ មិវ មីវ មឹប មឹប មុប មូប មេវ មេវ
មេប

មៃប មបប មវប មើប មើប មើប មើប មើប មើប មើប មើប មើប
មីវ មីវ មើប មើប មើប មើប មើប មើប មើប មើប មើប

មើប

មើប

◎ តេប តាយ តាវ តិវ តីវ តឹប តឹប តុប តូប តេវ តេវ
តេប

តៃប តបប តវប តើប តើប តើប តើប តើប តើប តើប តើប តើប
តីវ តីវ តើប តើប តើប តើប តើប តើប តើប តើប តើប

តើប

តើប

๐ เหยบ หาย หาว หิว หืด หีบ หีย หุย หุบ หะว แหว
 เหยบ

โหย หอย หวบ เหยว เหยบ เหยย เหยะ เหยื่อ เหยื่อะ เหยอ เหยะ
 หัว หัวะ เหว แหว ไหว เหวะ หอ หัย หือ วะ

ห่อ

หื้อ

๑ อักษร สูง แม่ เกย ผันท้ายไม ๖ ใต้ ยกแต่ตัวที่มี
 จิตัญญนี้ คำสั้น เปนคำทาย ๘ คำ คือ เหยะ เหยื่อะ
 เหวะ หัวะ เหว แหว ไหว เหวะ นอกนั้น ผันอักษรตรี
 ตัวหนึ่งเปน ๓ คำดังนี้ วะ

๐ เหยบ หาย หาว
 เหยบ หาย หาว
 เหยบ หาย หาว
 หิว หิว หิว หีบ หีบ หีบ
 หิว หิว หิว หีบ หีบ หีบ
 หิว หิว หิว หีบ หีบ หีบ

ឆ្នឹប ឆ្នុប ឆ្នួប
 ឆ្នឹប ឆ្នុប ឆ្នួប
 ឆ្នឹប ឆ្នុប ឆ្នួប

ឆោ ឆោ ឆោប
 ឆោ ឆោ ឆោប
 ឆោ ឆោ ឆោប

ឆាប ឆាប ឆើប
 ឆាប ឆាប ឆើប
 ឆាប ឆាប ឆើប

ឆើប ឆើប ឆើប ឆើប ឆើប
 ឆើប ឆើប ឆើប ឆើប ឆើប
 ឆើប ឆើប ឆើប ឆើប ឆើប

ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ
 ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ
 ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ

ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ
 ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ
 ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ ឆោ

๑๑ ยี่สิบ ๑๐ ปีเศษ ผันตังหันเหมือนกัน ๖๖

๐ อักษร กต่าง ๙ แจกใน แม่เกย ดังนี้

[illegible][illegible][illegible]

◎ ឆ្កេប ឆ្កាប ឆ្ការ ឆ្កិវ ឆ្កីវ ឆ្កឹប ឆ្កឹប ឆ្កុប ឆ្កុប ឆ្កោរ ឆ្កោរ
ឆ្កេប

ឆ្កែប ឆ្កុប ឆ្ករ ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប
ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប ឆ្កើប

ឆ្កីវ ឆ្កីវ ឆ្កើ ឆ្កើ ឆ្កើ ឆ្កើ ឆ្កើ ឆ្កើ ឆ្កើ ឆ្កើ ឆ្កើ ឆ្កើ

◎ គេប គាប គាវ គិវ គីវ គឹប គឹប គុប គុប គោរ គោរ
គេប

គែប គុប គរ គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប
គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប

គីវ គីវ គើ គើ គើ គើ គើ គើ គើ គើ គើ គើ

◎ គេប គាប គាវ គិវ គីវ គឹប គឹប គុប គុប គោរ គោរ
គេប

គែប គុប គរ គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប
គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប គើប

គីវ គីវ គើ គើ គើ គើ គើ គើ គើ គើ គើ គើ

◎ បេប បាប បាវ បិវ បឹប បឹប បុប បុប បោរ បោរ
បេប

ไพบ บอย บวย เปี้ยว เป็ดย เปี้ย เป็ยะ เปื่อ เป็อะ เพบ เพบะ

ปด ปื่อ ป้อ

บัว บัวะ เบะ แะ ไบะ เปาะ บด ป้อ ปัย ปื่อ

๐ เปย
เปอย ปาย ปาว บิว บื่อ บัย บ็ย บุย เปว แพบ

ไพบ ปอย ปวย เปี้ยว เป็ดย เปี้ย เป็ยะ เปื่อ เป็อะ เพบ เพบะ

ปด ปื่อ ป้อ

บัว บัวะ เบะ แะ ไบะ เปาะ บด ป้อ ปัย ปื่อ

๐ เกย
เกอย กาย กาว กิว กื่อ กัย ก็ย กุย เกว แกว

ไคย คอย ควย เคี้ยว เค็ดย เคี้ย เค็ยะ เคื่อ เค็อะ เคย เคยะ

คด คื่อ ค้อ

คัว คัวะ เคะ แะ ไคยะ เคะ คด ค้อ คัย คื่อ

๐ อักษรกลางแม่ เกย ผันด้วยไม้ ' ๒๗ + ๕ ได้

ยกแต่ตัวที่มีวิญญูณี คำสั้นเป็น คำทาย ๗ คำ

คือ เก็ยะ เก็อะ เกอะ กัวะ เกะ แกะ ไกะ เเกาะ

นอกนั้น ผันตัวหนึ่งเป็น ๕ คำดังนี้

ເຕ້ຍ	ເຕ້ຍ	ເຕ້ຍ	ເຕ້ຍ	ເຕ້ຍ	ເຕ້ຍ
ເຄຍ	ເຄ້ຍ		ເຄຍ	ເຄ້ຍ	
ກ່າຍ	ກ້າຍ	ກ້າຍ	ກ່າວ	ກ້າວ	ກ້າວ
ກາຍ	ກ້າຍ		ກາວ	ກ້າວ	
ກິ່ວ	ກິຜີ	ກິຜີ	ກິ່ວ	ກິຜີ	ກິຜີ
ກົວ	ກິ້ວ		ກິ່ວ	ກິ້ວ	
ກື້ຍ	ກືຢື	ກືຢື	ກື້ຍ	ກືຢື	ກືຢື
ກືຍ	ກື້ຍ		ກື້ຍ	ກື້ຍ	
ກຸ່ຍ	ກຸ້ຍ	ກຸ້ຍ	ກຸ່ຍ	ກຸ້ຍ	ກຸ້ຍ
ກຸຍ	ກຸ້ຍ		ກຸຍ	ກຸ້ຍ	
ແກ່ວ	ແກ້ວ	ແກ້ວ	ແກ່ວ	ແກ້ວ	ແກ້ວ
ແກວ	ແກ້ວ		ແກວ	ແກ້ວ	
ໄກ່ຍ	ໄກ້ຍ	ໄກ້ຍ	ກ່ອຍ	ກ້ອຍ	ກ້ອຍ
ໄກຍ	ໄກ້ຍ		ກອຍ	ກ້ອຍ	
ກ່ວຍ	ກ້ວຍ	ກ້ວຍ	ເຄ້ຍວ	ເຄ້ຢືວ	ເຄ້ຢືວ
ກວຍ	ກ້ວຍ		ເຄ້ຍວ	ເຄ້ຢືວ	
ເຄ້ອຍ	ເຄ້ຢືຍ	ເຄ້ຢືຍ	ເຄ້ຍ	ເຄ້ຢື	ເຄ້ຢື
ເຄ້ອຍ	ເຄ້ຢືຍ		ເຄ້ຍ	ເຄ້ຢື	ເຄ້ຢື

เกื้อ เกื้อ เกื้อ เกื้อ เกื้อ เกื้อ
 เกื้อ เกื้อ เกื้อ เกื้อ เกื้อ เกื้อ
 กว กว กว กว
 กว กว กว เกะ แกะ ไทะ เกะ
 ก่อ ก่อ ก่อ กัย กัย กัย
 กอ กอ กัย กัย
 ก่อ ก่อ ก่อ ก่อ
 ก่อ ก่อ

ฯ

๑ ยังอีก ๙ อักษร ผันดังนี้เหมือนกัน

ฯ

๑ อักษรท่า ๒๔ แยกในแม่เกยดังนี้

ฯ

๑ เกย คาย คาว คิว คิว คัย คัย คุย คุย เกว แกว
 เกอย คอย คอย เคี้ยว เคี้ยว เคีย เคี้ยว เคื้อ เคื้อ เคอ เคอ
 คัว คัว เกะ แกะ ไทะ เกะ คอ คอ คัย คัย คื่อ

ฯ

ค่อ

โทย ทอย ทวย เทียว เทียม เทีย เทียะ เทื่อ เทื่อะ เทอ เทอะ
 ทัว ทัวะ เทะ แทะ โทะ เทาะ ทอ ท้อ ทัย ทื่อ ား
 ท่อ

◎ เทียบ ฅาย ฅาว ฅิว ฅิ้ว ฅึบ ฅึบ ฅุย ฅุย ฅเวย ฅเวย
 เฅอย

ไธย ฅอย ฅวย เฅียว เฅ็ย เฅ็ย เฅ็ยะ เฅื่อ เฅื่อะ เฅอ ฅเอะ
 ฅัว ฅัวะ ฅะ แะ โะ ฅเาะ ฅอ ฅ้อ ฅัย ฅื่อ ား
 ฅ่อ

◎ เนย นาย นาว นิว นัว นึบ นึบ นุย นุย เนว เนว
 เนอย

โนย นอย นวย เนียว เน็ย เน็ย เน็ยะ เนื่อ เนื่อะ เนอ เนอะ
 นัว นัวะ เนะ แะ โะ เนาะ นอ น้อ นัย นื่อ ား
 น่อ

◎ เพย เพาย พาว พิว พัว พึบ พึบ พุย พุย เพว เพว
 เพอย

ไพบ พอย พวย เพียว เพ็ย เพ็ย เพ็ยะ เพื่อ เพื่อะ เพอ เพอะ
 พัว พัวะ เพะ แะ โะ เพาะ พอ พ้อ พัย พื่อ ား
 เพ่อ

ไยย ขอย ขวย เขี้ยว เขี้ยว เขี้ยว เขี้ยว เขี้ยว เขี้ยว เขี้ยว เขี้ยว
 ยัว ยัวะ เยะ แยะ โยะ เยาะ ยอ ยัว ยัว ยัว ๗
 ยัว

๐ เวย วาย วาว วิว วิ้ว วิ้ว วิ้ว วุย วุย เวว เวว
 เวย

ไวย วอย ววย เวี้ยว เวี้ยว เวี้ยว เวี้ยว เวี้ยว เวี้ยว เวย เวย
 วัว วัวะ เวะ แวะ โวะ เวะ วอ วัว วัว วัว ๗
 วัว

๐ เดย ถาย ถาว ถิว ถิ้ว ถิ้ว ถิ้ว ถุย ถุย เถว เถว
 เดย

ไดย ถอย ถวย ถैया ถैया ถैया ถैया ถैया ถैया เถย เถย
 ถัว ถัวะ เถะ แทะ โทะ เทะ ถอ ถัว ถัว ถัว ๗
 ถัว

๐ เวย วาย วาว วิว วิ้ว วิ้ว วิ้ว วุย วุย เวว เวว
 เวย

ไวย วอย ววย เวี้ยว เวี้ยว เวี้ยว เวี้ยว เวี้ยว เวี้ยว เวย เวย
 วัว วัวะ เวะ แวะ โวะ เวะ วอ วัว วัว วัว ๗
 วัว

แบบหนึ่งนั้น มี นฤกหิต แทน มอ แทน งอ แด มี รอ
 หัน ออก ลำเนียงแม่ กม แม่ กน คือ กุ กรร กรร
 อยู่ข้างท้าย ดังนี้ ๖

๑ เอย ทย ทย จิว ชิว ชีย ชีย ชุย ชุย เหว แหว
 ไหว ขอย ขวย เขียว เขียว เขีย เขียะ เขือ เขือะ เหว เหวะ
 ัว ัวะ เวะ เวะ โวะ เวะ ชุ ชรร ชรร ขอ ้อ ้อ ้อ
 ้อ

๑ จากทั้งนี้ทุก อักษร ทั้ง สาม หมู่ ทั่วไป ๖

๑ ค่นี้ไป คำ ถอน สำหรับ อ่าน เทียบใน แม่ เกย ๖

๑ ๑๖ ฉบับ ๑ ขึ้น เกย เดย กล่าวทั่วไทย พัง
 ธรรมน้ำใจ เต็ม ไส ศรัทธา กล่าว ๖

๑ เหน้ โภย ใน ชนธ สันดาน ตัด ห่วง บ่วง มาร สำราญ
 ตำรา เมตตา ๖

๑ สอง องค์ ทรง หนังสือ พยัคฆา จัก จีบ กลับ ชะฎา
 วิชา ศีล ถือ ฤ ๖

- ๑ เข้าคำทำกิจ พิธี กอง ญวนที่ อัครี เปนที่
บุชาถาวร ฐานะ
- ๑ ประเพณีที่บรรพชิต เอนองค์ลงนอน เหนือ
นอนเขนย เกยเคียร ฐานะ
- ๑ คำเข้าเอากวาดกวาดเตียน เหนือ ยาก พากเพียร
เรียนธรรม บำเพ็ญ เคร่งครัด ฐานะ
- ๑ สำเร็จเสร็จได้ไปสรวรค์ เสวยสุขทุกวัน นาน
นับกับกัลป์พุทธันดร ฐานะ
- ๑ ภูมิการุญ สุนทร ไร่หวั้ง สึง สอน เตก
อ่อนอันเบ้าเถาเรียน ฐานะ
- ๑ กชกกาว่าเวียน หนูน้อย ค่อยเพียร อ่าน
เขียน ผสม กม เกย ฐานะ
- ๑ ระวัง ตัว กลัว ทรู หนูเอ๋ย ไม่เรียวเจียวเหว
กุเคยเข็ด หลาบ ขวบเขวียว ฐานะ
- ๑ หัน หวด ปวด แสบ แสบเลี้ยว หยิก ข้ำ ข้ำ เขียว
อย่าเที่ยวเล่น หลง จงจำ ฐานะ

๑ บอกไว้ให้ทราบบาปกรรม เรียงเรียบเทียบทำ
แนะนำให้จำเอาบุญ ๖

๑ เศษ พระมหาการุญ ใครเห็นเป็นคุณ แบ่ง
บุญให้เราเจ้าเอย ๖

๑ คำตายในแม่เกย ๖

๑ อักษรสูง กับ อักษรต่ำ เสียงต่าง กันดังนี้ ๖

เตย ทะเหะแะ	เท่า นั้นเถะ	ปีเถะ
พวกจั้นแะ	ท่าเถะเถะ	ปูนกระเพาะ
หักตั้งเาะ	เาะ แะ	เทียบแะ
ปลุกเพาะ	เลียงแพะ	เอาเลียมแะ
ลืบเาะ	หิวเาะแะ	
น้ำเาะ	ไปลีแะ	

๑ อักษรต่ำที่มีตัว ห นำขึ้น เป็นเสียงสูงเป็นคำตาย
ในแม่เกย เสียงต่าง กันกับอักษรต่ำ ตามปรกติดังนี้

ขวานเหงะ	พูดกะแะ	เอาไปแะไว้
ผดเหงะ	ช่วยนำแะ	เอาไปแะไว้

งามเหมาะ	เคี้ยวเหยอะ	ทำหยาเหยะ	
เปาะเมาะ	หยาเยอะ	แยกแยะ	
เอน้ำเหาะ	หิ้วเราะแหร	วิ่งเหาะ	
เย้ยเยะ	ถั่วเราะ	ถั่วเราะ	
ท่าเหาะแหร	เปาะเหาะ	ผ่าแหะ	ทั้งนี้
เทียวเฒและ	ลอกเาะ	เวียนแะ	

แปน คั้น แปน ทัวอย่าง คัม ตาย อักษร กลาง ต่าง กัน

ทัวไม้ ๗	ดูๆ คำว่า	อาแป๊ะ	ร้องเื้อะ	แปน คั้น ะ
		อีแปะ	เอะอะ	

๐ คำ พระ ภักขิตทัย อมรา คั้นเฮย
 กลอน ทาน รัง วนา แนะไว้
 ลอน พาก ตระณ ทา รกรำ เรือนเฮย
 เทก อย่าดูหมิ่นให้ เร่งรู้ดูจำ

๐ อัน คับนี้ ขำขอกล่าว ให้เนื่องเรื่อง วิธี
 นับ คับที่ ถึงขยา ะ

๐ เด็กเอ๋ยเจ้าจงศึกษา (ทำหรับนับ รว) จงรู้
 กระทุ้ที่นับ ะ

- ๑ ห้า สองหน เป็น ลีบ ลีบ ลีบ สองหน นี้ ว่า ยี่ ลีบ
ขยำ สงไสย ๖
- ๑ ลีบ สามหน เป็น ต้นไป ท่าน เรียก ชื่อไว้ สาม ลีบ
สี่ ลีบ ตาม กัน ๖
- ๑ ลีบ ลีบ หน เป็น ร้อย พลัน ลีบ ร้อย เป็น พัน ลีบ พัน
เป็น หมื่น ห้า นนา ๖
- ๑ ลีบ หมื่น เป็น แสน ห้า นนา ลีบ แสน ท่าน ว่า เป็น
ล้าน ห้า พัง จำไว้ ๖
- ๑ ลีบ ล้าน นั้น เป็น โกฏิ ไว้ ร้อย แสน โกฏิ ไป เป็น
ปะ โกฏิ ห้า ตาม มี ๖
- ๑ ร้อย แสน ปะ โกฏิ นี้ เป็น โกฏิ ปะ โกฏิ ห้า พัง กำหนด
อย่า คณาค ศลา ๖
- ๑ ร้อย แสน โกฏิ ปะ โกฏิ นนา ท่าน เรียก ชื่อ มา ว่า
เป็น นะ หุต ห้า ไป ๖
- ๑ ร้อย แสน นะ หุต นั้น ไว้ ท่าน เรียก ชื่อ ไว้ ว่า เป็น
นิน นะ หุต นนา ๖

๑ ร้อยแสน นิน นะทุท หนา ไ้ให้นาม ตาม มา ว่าอะ
โฆภินีหนึ่งมี ๖๖

๑ ร้อยแสน อะโฆภินี ไ้ให้นาม ตามมี ว่าพินธุ
อินหนึ่งนา ๖๖

๑ ร้อยแสน พินธุหนึ่งหนา ท่านเรียก กันมา
ว่าอัพ พุท พิงจำไว้ ๖๖

๑ ร้อยแสน อัพ พุทไ้ ได้นาม ตามไ้
ว่านิรัพ พุทหนึ่งนา ๖๖

๑ ร้อยแสน นิรัพ พุท หนา ท่านเรียกชื่อมา
ว่าอะ หะ หะ ตามมี ๖๖

๑ ร้อยแสน อะ หะ หะ นี้ มีนาม ตามที่
ว่าอุพะพะหนึ่งนา ๖๖

๑ ร้อยแสน อุพะพะ นั้น หนา ท่านเรียก กันมา
ว่าอุฏะฏะ ตามมี ๖๖

๑ ร้อยแสน อุฏะฏะ นี้ มีนาม ตามที่
ว่าโสคันทิกะหนึ่งนา ๖๖

๑ ร้อยแสน โสคันทิกะ หนา ท่านเรียกชื่อ ว่า
เปณ กมุต อินหนึ่งไป ๖๖

- ๑ ร้อย แส่น กุณฑล นั้นใช้ มี นาม ตามาไว้
ว่า บุณ ทริก หึ่ง แน ๗
- ๑ ร้อย แส่น บุณ ทริก แท้ ท่าน เรียบ ก็น แด
ว่า เปน ปทุม หึ่ง ไป ๗
- ๑ ร้อย แส่น ปทุม นั้นใช้ ท่าน ตั้ง ชื่อไว้
ว่า กระถานะ อ้น หึ่ง นา ๗
- ๑ ร้อย แส่น กระถานะ นั้น หนา ท่าน เรียบ ก็น มา
ว่า มหา กระถานะ หึ่ง ไป ๗
- ๑ ร้อย แส่น มหา กระถานะ ใช้ เปน อสง ไชย
คือ เหลือ จะ นัย พรวนา ๗
- ๑ อ้น ถำดับ ที่ นัย มา ผิด จาก เทศนา
ของ พระ ชิโนวาทิ ๗
- ๑ ถำดับ เทศนา ตั้ง นี้ นิ รัพ พุท มี
แล้ว อี พระ อดิ ฐะ มา ๗
- ๑ อหะหะ กุมุทา โส คัน ทิกา
แล้ว อุด ปละ บุณ ทริก นี้ ๗
- ๑ ปทุม กระถานะ ตามา ที่ จง ฐิ วิ
แล้ว สังเกต กำหนด แด ๗

- ๑ แต่ ร้อย ถึงโกฏินี้แท้ เอา สิบ คุณ แน่
 เว่ง ภู หนา ขยำ หลง ไหล ား
- ๑ แต่โกฏินี้ถึง อะสง ไชย เอา ร้อย แสง ไช้
 เว่ง คุณ เจ้า ขยำ ถ่ม แด ား
- ๑ หนึ่ง โสถ นัย มี ตาม แท้ นัย ท้าย วัด แด
 ท้าย ทวง ท้าย ทั้ง เปน ตาม ား
- ๑ โยชน หนึ่ง สี่ ร้อย เส้น ตาม เส้น หนึ่ง โดย ความ
 ยี่สิบ วา ขยำ สง ไสย ား
- ๑ วา หนึ่ง สี่ สอก บอก ไว้ สอก หนึ่ง ทาน ไว้
 สอง คืบ ใช้ ตาม มี มา ား
- ๑ คืบ หนึ่ง สิบ สอง นิ้ว หนา นิ้ว หนึ่ง ทาน ว่า
 สี่ กระเบียด จง จำ เอา ား
- ๑ กระเบียด หนึ่ง สอง เมล็ด เข้า เมล็ด เข้า หนึ่ง เถ่า
 แปด ตัว เหา จง วิชา ား
- ๑ ตัว เหา หนึ่ง นั้น ทาน ว่า แปด ใช้ เหา หนา
 ใช้ เหา หนึ่ง แปด เส้น ผม ား
- ๑ เส้น ผม หนึ่ง นั้น นิยม แปด ฤดี ถม
 ฤดี หนึ่ง แปด ธนนา ား

- ๑ อดูหนึ่งพึงรู้หนา ท่านใช้กันมา
 ว่าแปดปรมาณูแล ား
 อดูหนึ่งนาณิกโดยกว้างแท้ ยี่สิบวาแล
 ยาวยี่สิบวาเป็นไร ား
- ๑ ถ้าโดยกว้างสิบวาไป ยาวสิบวาใช้
 เป็นงานหนึ่งพึงจดจำ ား
- ๑ สิ่งงานท่านประสมทำ เป็นไรหนึ่งทำ
 หนดไว้ให้ตั้งตั้งว่ามา ား
- ๑ ไม่น่ากว่าสักหกหนึ่งหนา ยาวสิบหกวา
 เป็นยกหนึ่งพึงจำไว้ ား
- ๑ นับด้วยวัดอย่างนี้ใช้ นับด้วยดวงไป
 จงนับไว้ดังนี้หนา ား
- ๑ เข้าเกี่ยวหนึ่งนั้นท่านว่า เป็นสองบันหนา
 บันหนึ่งสี่สิบสัก ား
- ๑ สักหนึ่งยี่สิบทะนานชัก ทะนานหนึ่งถึงกิต
 สองจ้งออนจงจำไว้ ား
- ๑ จ้งออนหนึ่งสี่กำมือได้ กำมือหนึ่งใช้
 สี่ใจมือตามมีมา ား

- ๐ ใจมือหนึ่งนั้นท่านว่า
 นัยท่วยดวงเพี้ยงนี้แล ะ
 ๐ ทองภาวหนึ่งแท้
 คุณหนึ่งยี่สิบชั่งนา ะ
 ๐ ชั่งหนึ่งยี่สิบตำลึงหนา
 ลีบาทถ้วนจงจำไว้ ะ
 ๐ บาทหนึ่งสี่สลึงไทย
 สองเพื่องจงจำไว้ว่า ะ
 ๐ เพื่องหนึ่งนั้นสี่ไพหนา
 สองกล่ำจงกำหนดไว้ ะ
 ๐ กล่ำหนึ่งสองกล่อมตามใช้
 สองเมตตเข้าตามมีมา ะ
 ๐ อันนี้นัยท่วยชั่งหนา
 เปนสามประการวิธี่ ะ
 ๐ หนึ่งโสดปีตามซื้อมี
 นัยชวดแปดพันไปนา ะ
 ๐ ปีชวดซื้อแปดหนูหนา
 ปีชานแปดสิบสี่ตัวไพร ะ
- วัยบเมตตเข้าหนา
 ยี่สิบคุณแน่
 ตำลึงหนึ่งภา
 สลึงหนึ่งท่านใช้
 ไพหนึ่งท่านว่า
 กล่อมหนึ่งลงไป
 จงเร่งศึกษา
 อยู่สิบสองปี
 ปีฉลุโคนา

- ๑ ปี่เกาะเปน กระต่ายไข่ มะโรง งูใหญ่
มะเสง งูเล็ก แด นา ๗
- ๑ มะเมีย เปน ชื้อ มิ่ง ม้า มะแม แพร่ หนา
วอก ว่าถึง ระกาไก่ ๗
- ๑ จอ สุนัข กุญ หมูไข่ สิบ สอง ปี่ได้
โตย นิยม ตัง กล่าวมา ๗
- ๑ ปี่หนึ่ง สิบ สอง เดือน หนา สิบ สาม บ้าง มา
นัย เดือน ห้า เปน ต้นไป ๗
- ๑ แล้ว เดือน หก เดือน เจ็ด ไข่ เดือน แปด เก้า ไป
เดือน สิบ เดือน สิบ เอ็ด มา ๗
- ๑ เดือน สิบ สอง เดือน อ้าย หนา เดือน ญี่ สาม มา
เดือน สี่ เปน สิบ สอง ไป ๗
- ๑ ปี่โต อะธิกะ มาศ ได้ เดือน เข้า อีก ไข่
ปีนั้น สิบ สาม เดือน นา ๗
- ๑ เดือน หนึ่ง นั้น สอง บักซ์ หนา คือ ข้าง ขึ้น มา
ข้าง แรม เปน สอง บักซ์ ไป ๗
- ๑ ข้าง ขึ้น สิบ ห้า วัน ไข่ ข้าง แรม ห้า วัน ไข่
สิบ ห้า สิบ สี่ วัน บ้าง ๗

๑๓๗

- ๑ เดือนโตแปด เดือน ขาด ทั้งข้าง แรม ทาน วา
สิบสี่ วัน ตาม วิไลย ะ
- ๑ เพราะ ทั้งนี้ เดือน ถ้วน ได้ วัน ตาม สิบไป
เดือน ขาด ยี่ สิบ แก้ว วัน ะ
- ๑ เดือน หก ถ้วน เดือน ห้า นั้น เปน เดือน ขาด พลัน
ทั้ง สิบ สอง เดือน เปลี่ยนไป ะ
- ๑ จึง มี เดือน ถ้วน หก เดือน ได้ เดือน ขาด เก้า ไซ้
ก็ ได้ หก เดือน เหมือน กัน ะ
- ๑ ถ้า มี อะริกะ มาศ นั้น เดือน แปด สอง บั้น
เดือน ถ้วน จึง เปน เจ็ด นา ะ
- ๑ วัน มี ชื่อ เจ็ด วัน หมา วัน อาทิตย์ มา
วัน จันทร์ วัน อังคารนี้ ะ
- ๑ วัน พุธ วัน พฤหัสบดี วัน ศุกร์ ศักดิ์ ศรี
วัน เสาร์ ครอบ เสรี จ เจ็ด วัน ะ
- ๑ กลาง วัน กลาง คี่น ครอบ กัน ท่าน นับ เปน วัน
หนึ่ง ครอบ จะ ใส่ใจ จำ ะ
- ๑ วัน หนึ่ง นั้น แปด ยาม ย่ำ กลาง วัน ท่าน กำ
หนดไว้ว่า สี่ ยาม มี ะ

- ๑ กตาง คีน ก็ นั้บ ยาม ลี วัน กับ รา ตรี
 จั้ง เปน แปร ยาม ตาม ไร ะ
- ๑ ยาม หนึ่ง ตาม นาติกา ไร นาติกา ทาน ไร
 กตาง วัน เรียก ว่า โมง นา ะ
- ๑ กตาง คีน เรียก ว่า ท่ม หนา นาติกา หนึ่ง รา
 ไร สิบ บาท ทาน บอก ไร ะ
- ๑ บาท หนึ่ง ลี นา ที่ ไทย นา ที่ หนึ่ง ไร
 สิบ ห้า เพชระ นา ที่ ะ
- ๑ เพชระ นา ที่ หนึ่ง นี้ หก ปราณ ตัว ย คี
 ปราณ หนึ่ง สิบ อักษร ไร ะ
- ๑ ปี หนึ่ง มี วัน นั้บ ไต ตาม ร้อย วัน ไป
 กับ ห้า สิบ ลี วัน จาร ะ
- ๑ ปี ไต ทาน เพิ่ม วัน กาล เปน อะริกะวาร
 เพิ่ม เข้า อีก วัน หนึ่ง นา ะ
- ๑ ปี นั้บ วัน ตาม ร้อย หนา กับ ห้า สิบ ห้า
 วัน ตาม ที่ โลก ย บิน ยด ะ

- ๑ ถ้าปี อะธิกะมาศ ปน
ปีนั้น มีวัน มาก รา
๒ นับวันได้สาม ร้อย หนา
วัน ยี่ง ตามไทร นิยมไว้
๓ หนึ่ง ฤๅ มีสามไว้
คิม หันต์ วัธธานะ นา
๔ เดือน สิบสอง แต่แรม มา
สี่ เดือนนี้ชื่อ เหมันต์
๕ แต่ แรม เดือน สี่ จน วัน
สี่ เดือนนี้ คิม หันต์ นา
๖ แรม คำ หนึ่ง เดือน แปล มา
กะติกะ มาศ จง วั
๗ สี่ เดือน ถ้วน วัธธานะ ฤๅ
ว่า ตาม ศคิโค จร
๘ ทิศ แปล บัน โดย นาม กร
แปล ทิศ ตะวันออก นา
๙ แล้ว อาคณเฑีย ทิศา
แปล ทิศ ข้างใต้ตาม มี
- เดือน แปล สอง หน
๒ ๒
กับ แปล สิบ ห้า
๒ ๒
คือ เหมันต์ไป
๒ ๒
เดือน สี่ เพ็ญ หนา
๒ ๒
เพ็ญ เดือน แปล นั้น
๒ ๒
ถึง เพ็ญ วารา
๒ ๒
แบบ ไทร แปล ทรู
๒ ๒
คือ ทิศ บูรพ์ ก่อน
๒ ๒
ทักษิณ นี้ หนา
๒ ๒

๑ แล้วต่อไป ทิศ หรที

จึง ประจิม น

เป็น ทิศ ทวัน ทก หนา

ทิศ

๐ แล้วจึง ทิศ พยัพ มา

ทิศ อุตฺร วา

เป็น ทิศ ท้านเหนือ จงจำ

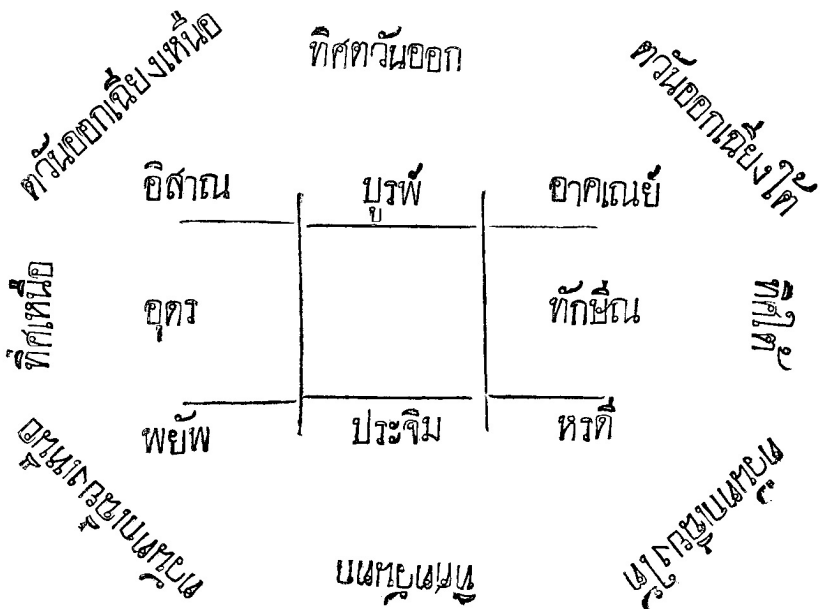
ทิศ

๐ แล้วจึง ทิศ อีสาน ลำ

เหนียกให้แม่นำ

บั้น ทิศ แปรทิศ คง ตรง

ทิศ

๑	๑๓	๒๕	๒๑	๑๐๑	๑๐๐๐๐๐
๒	๑๔	๓๐	๓๐	๑๐๒	๑๐๐๐๐๐๐
๓	๑๕	๓๑	๓๑	๑๐๓	๑๐๐๐๐๐๐๐
๔	๑๖	๓๒	๓๐	๑๐๔	
๕	๑๗	๓๓	๓๑	๑๐๕	
๖	๑๘	๓๔	๓๐	๑๐๖	
๗	๑๙	๓๕	๓๑	๑๐๗	
๘	๒๐	๔๐	๔๒	๑๐๘	
๙	๒๑	๔๑	๔๓	๑๐๙	
๑๐	๒๒	๕๐	๕๔	๑๑๐	
๑๑	๒๓	๕๑	๕๕	๑๐๐๐	
๑๒	๒๔	๖๐	๑๐๐	๑๐๐๐๐	

นับศตวรรษนี้ หน่วง ลิป รัย พัน หมื่น แสน ถิ่น ไกฉี่

๐ แต่ ร้อย ถึง โกฏิใช้

สิบ ศูนย์

โกฏิ ทราย อสงโษ สุนฺ

เหล่านี้

ร้อย แสน เร่ง คุณ ภู

เกิด พ่อ

ลักษณะ ทั้ง นี

ต้องให้ปราชญ์เห็น ว่าจะ

ตั้ง

๑

คำตั้ง บาท

๔ | ๓

๑ | ๒

๕ | ๒

เพื่อง | สดิ่ง

แปด ตั้ง สี่ คำตั้ง สาม บาท สอง สดิ่ง

๕ เพื่อง สองไฟ ว่าจะ

๒

ไฟ

๐ คำตั้ง บน ๕ เพื่อง อยู่

หนก

หน้า

บาทได้ บน สดิ่ง ทราย

ครุ ทำ

ไฟ ถ่าง ตั้ง บน ก

บน อยู่ กลาง น

ต้น ครุ ตาม ครุ ข้าย

ยัก ใช้ เรือน เงิน

๑๔๓

ขึ้น

๑

๐ ณ วัน

๑ — ๕

เดือน

แรม

ขึ้น

๑

๐ ณ วัน

๒ — ๕

เดือน

แรม

เป็นวัน อาทิตย์ ขึ้น
จันทร์ เดือนห้า คำหนึ่ง
แรม

๐ ว่างวันนั้นน่าเสียด

โดยหมาย

เดือนอยู่สุดสายปลาย

เปลี่ยนไว้

ข้างขึ้นอยู่ยอดสาย

ขึ้นอย่าจนนแฮ

แรมคำกาไ้ไ้

สี่แบบแผน

ฯ

๑ ไหม้ลาย ถักขึ้น

สอง สฐาน

จัก บอก แบบ บรรหาร

แห่ง ใจ

พวก คำ มคธ ขาน

ควร ไล่

ขอ แะ

ไหม้ลาย ถักขึ้น

ส่วน ข้าง คำ สยาม

จะ

๑ หนึ่ง ฟัง ตั้งเกศ

คำไหม้ลาย เป็น สอง อย่าง

คำไหม้ลาย ที่ ต้อง มี ตัว ย ถัก

ด้วย คำ นั้น มาแต่

ภาษามคธ อย่าง หนึ่ง คำ มี แต่ไหม้ลาย ถัก

ด้วย เป็น

คำไทย อย่าง หนึ่ง จะ รวม รวม คำไหม้ลาย

มี ตัว ย

ไว้พอ เป็น ตัว อย่าง ดัง นี้

จะ

กัณโฑไทย ชลาโฑไทย ไก่ไทย กล้วยไทย อะโงไทย

ราชพิณไทย ราชฉิ่งไทย ราชฆ้องไทย ราชโศไทย มีไทย

กัณโฑไทย กล้วยไทยมงคล เวนไทย จุฑาธิปไตย

พระรัตนไตรไทย ไตรยภูวนารถ ไตรยภพนาถ วรไตรไทย

ผ้าไตรไทย มารยาตไทย พระหฤทัยไทย หัวไทย ทาสไทย

พระอาทิตย์อุทัย อรุณไทย อรุทัยไทย มหาศไทย พระ

วิไลไทย หัวสหัสไทย พระภูไทย พระภาคไทย เป็น

เดศไฉน ไฉนไฉนมาโนบาฬี บุรุษอาชาไฉน หัตถาชาไฉน
 อิศวาชาไฉน ขออะไภย เกฬไภย โภยไภย ไรภย
 ราชไภย ไจวไภย อรรคไภย อุตกไภย นฤไภย ทไภย
 สบไสมย อุไภย บัฏไสมย มโนไมย อูประไมย อะโน
 ประไมย ไญยะธรรม สุราเมไวย มาไฉน นิราไฉน
 พินาไฉน ไศกาไฉน สุราไฉน หิมวาไฉน พนาไฉน เจริญ
 ไฉน เลื่อมไฉน ทราเมไฉน ปฐุมะไฉน มัชฌิมะไฉน ปัจฉิมะ
 ไฉน อัมมมาไฉน อัมมาไฉน ตามวิไฉน สงไฉน วิไฉน
 อาไฉน อายุไภย ชีพัตถไภย กิลศอนุไฉน อาชาวะ
 ไฉน ประชาวะไฉน ถือนิไฉน ขาณินิไฉน พวณพลไฉน
 มหาไฉน รัตโนตม

ฯ

๑ คำไฉนลายไฉนมีตัว ย ชักเอาแบบในจินตมณีนี
 มาเทียบไว้ แต่แก้คำที่มีตัว ย เลี้ยวบ้าง ดังนี้

ฯ

๑ ท้าวไทแลไพร่พล ทั้งพงไพร่แลไรรักษา เกรียง
 ไกรไพทรา ชะมดทั้งกรุงไกร

ฯ

๑ ฉับไวแลปลดไปด่ แด่ลูกได้แด่ครวไฉน ไย
 ไผ่ประไลไป แด่ร้องไห้จะใจจริง

ฯ

- ๐ เจ้าไทระว่าไฟ แดทางไกลยังไปถึง ไหว
 หวนแดพรินพรึง แดไพร้พระแดโคดคตา ะ
- ๐ หถึงไห่แดโรเกษ แดไตรภพไตรตว ไค่
 ทางทุรธยา ทั้งแอกไถกัไฟบุญ ะ
- ๐ บันโคกระโคไฟ ะระหไผ่ละไมมุต ขัปไค่
 แดไร่ฐูร สมบุรณ์เชญเปนไฉน ะ
- ๐ คดองไปแดไหด หถึง แดไถ่คนแดเรือคไร
 ไก่ไช้แดน้ำไหล แดไช้ปึกประไฟงาม ะ
- ๐ ไฟรีแดไฟจิตร แดขริทไชวแดโอจาม ไฟ
 ไหมแดไค่ตาม แดไนหูกแดบ้านไหม ะ
- ๐ ทำให้แดไร่คง แดตะไค่แดเปนไฟ ฤงไค่
 แดอมไห สว่างไสวแดไศยา ะ
- ๐ ไส้พุงแดคัมไค แดเหงื่อโคอะเนกา ะจิง
 ะไววา ะกะโทษ ะจิม ะ
- ๐ ยากเชญแดเร็นไร่ ทั้งผลไม้แดไมตรี ไฉ
 ไคแดไฟค่หนี แดบ่าไห่แดแกวงไกว ะ

๐ ไส้ตั่วไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ แด่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ ไธ่ไธ่
 ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ แด่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ ไธ่ไธ่

๐	ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่	ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่
ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่	ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่	ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่
ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่	ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่	ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่
ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่	ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่	ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่ไธ่